

Upravništvo: Ljubljana, Puccinjeva
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccin-
jeva ulica 5 — Telefon 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42
Računi pri post. ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 17.749

IZKLUČNO ZASTOPSTVO za ogla-
se iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno L. 12,—
za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 5,
telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.
Milano

Un importante successo della R. Marina

Una nave da battaglia nemica gravemente danneggiata nel porto di Alessandria

Il Quartiere Generale delle Forze Arma-
te comunica in data 8 gennaio il seguente
bollettino di guerra n. 585:

Nella notte sul 18 dicembre, mezzi d'as-
salto della R. Marina penetrati nel Porto
di Alessandria attaccarono due navi da
battaglia inglesi ivi ormeggiate. Ora sol-
tanto si è avuta la conferma che una na-
ve da battaglia della classe «Valiant» ri-
mase gravemente danneggiata e fu im-
messa in bacino dove trovava tuttora.

Relitti recuperati da nostre unità han-
no consentito di precisare che l'incrociato-
re britannico «Phoebe», colpito da tre si-

luri dei nostri aerosiluranti davanti a To-
bruk (vedi bollettino 548), è affondato.
Il ghibli, che soffia violento, ha impedi-
to operazioni di rilievo nella Cirenaica
occidentale.

È continuata intensa la pressione nemi-
ca sui capisaldi di Sollum e Halfaya. Le
opposte aviazioni, ostacolate dal mal tem-
po, hanno svolto attività molto ridotta: la
nostra ha attaccato centri logistici dove
alcuni incendi sono divampati; quella av-
versaria ha lanciato bombe su Tripoli
causando danni insignificanti.

Prosegue l'azione aerea delle forze del-
l'Asse contro l'isola di Malta.

Velik uspeh Kr. mornarice

Sovražna bojna ladja hudo poškodovana v aleksandrijski luki

Glavni Stan italijanskih Oboroženil Sil
je objavil dne 8. januarja naslednje 585.
vojno poročilo:

V noči na 18. decembra so napadale
sile Kraljeve mornarice v luko Aleksan-
drijo in napadle dve tamkaj zasidrani
angleški bojni ladji. Šele sedaj je bilo
potrjeno, da je bila ena bojna ladja tina
«Valiant» hudo poškodovana in prepelja-
na v bazen, kjer se še vedno nahaja.

Po ostankih, ki so jih našle naše edi-
nice, je bilo mogoče ugotoviti, da se je
potopila britanska križarka «Phoebe», ki
so jo zadeli trije topedi naših torpednih
latal pred Tobrukem (glej poročilo št. 548).
Veter «Gibbi», ki silovito brlje, je pre-
prečil pomembnejše operacije v zapadni
Cirenaiki.

Nadaljeval se je sovražni pritisk na po-

stojanke pri Sollumu in Halfaji. Na obeh
straneh je letalstvo, ki ga je oviralo sla-
bo vreme, omejilo svoje delovanje. Naša
letala so napadla oskrbovalna središča,
kjer je izbruhnil nekaj požarov; sovra-
žna pa so metala bombe na Tripolis in po-
vzročila neznatno škodo.

Nadaljevalo se letalski napadi osnih sil
na otok Malta.

Poškodovana angleška rušilca

Tetuan, 8. jan. u. V Gibraltarsko luko
sta prispela angleška rušilca, ki sta bila
poškodovana o priliki zadnjih spopadov
z osnimi letalskimi silami na vzhodnem
Sredozemskem morju. Ladji bodo v gi-
braltarskih ladjedelnih popravlili.

Velike sovjetske izgube pri nadaljnjih napadih

Bombardiranje Feodozije in sovjetskega zaledja — Letalski podvigi tudi ob škotski obali in na Malti

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 8. jan.
Vrhovno poveljstvo nemške vojske je ob-
javilo naslednje vojno poročilo:

Na srednjem in severnem odseku vzhod-
nega bojišča je sovražnik ponovil tudi več-
raj svoje napade, pri čemer je imel krivave
izgube. Na posameznih krajih se še bore.
Letalske sile so uspešno napadle pristani-
ške naprave in ladje v luki Feodoziji. Na
ostalih odsekih bojišča so učinkovito na-
dledvale borbo proti napadajočim Sovjetom
in so bombardirale zveze v sovražnem za-
ledju.

Ob obali Škotske so bojna letala podnevi
potopila 6000 tonsko tovorno ladjo. Druga
ladja je bila z bombami hudo poškodovana.
V severni Afriki živahno sovražno topni-
sko streljanje na področju pri Sollumu.
Na ostalih odsekih bojišča nikalnih po-
membnejših bojov.

Letalski napadi na angleška letališča na
otoku Malti so se uspešno nadaljevala.
Dne 7. januarja je nekaj angleških latal
v zgodnjih jutrnjih urah brez izbire bom-
bardiralo kraje v zapadni Nemčiji in na
obalnem področju severne Nemčije. Škoda
ni bila.

Potopljena angleška ladja

Berlin, 8. jan. d. S pristojnega nem-
škega vojaškega mesta poročajo, da so
nemška bojna letala včeraj v bližini škot-
ske obale napadla in potopila neko bri-
tansko trgovinsko ladjo od 6000 ton. Ne-

ka druga tovorna ladja s približno 3000
tonami je bila prav tako zadeta od letal-
skih bomb in hudo poškodovana.

Izgube angleške vojne mornarice

Berlin, 8. jan. u. Angleška admiralteta
je objavila izgubo matične ladje za letala
«Audacity», ki doslej ni bila navedena v
nobenem službenem seznamu vojnih la-
dij. V Berlinu so menjajo, da gre v tem
primeru za 14.750 tonsko matično ladjo
za letala «Unicorn», ki je bila potopljena
pred dvema tednoma. Očitno se je admi-
ralteta poslužila v tem primeru prevare,
da bi prikrija izgubo znane matične ladje
za letala.

Kar se tiče 690-tonskega rušilca «Kan-
dahar», ki je na Sredozemskem morju za-
del ob italijansko mino, pripominjajo, da
je ladja pripadala razredu «K. J. K.», ka-
teremu je pripadalo 16 najmodernejših
angleških rušilcev, zgrajenih po letu 1939.
Po angleškem priznanju, je bilo od teh že
5 potopljenih. Po priznanju angleške ad-
miraltete je Anglija doslej izgubila 72 ru-
šilcev s skupno 107.417 tonami.

Končno je admiralteta objavila, da je
pacifiško brodogradništvo izgubilo v zadnjih treh
dneh tri podmornice, ki so prej pripadale
nizozemski mornarici, in eno angleško pod-
mornico.

Resno svarilo nevtralcem

Članek nemškega propagandnega ministra dr. Göbbelsa v
„Reichu“ o sovjetski nevarnosti, ki grozi tudi Švici in
Švedski

Berlin, 8. jan. u. Prihodnja številka zna-
ne tedenske revije «Das Reich» bo objavila
važen Göbbelsov članek, ki se med drugim
dotika tudi zadržanja nevtralcem v tej voj-
ni. Nemški propagandni minister piše v tej
zvezi:

Ako bi v svojem velikem nerazumevanju
za sedanjí splošni položaj imeli nevtralec le
nekoliko čuta za svojo bodočnost ali za
svojo varnost, bi prav dobro vedeli, kaj
jim je storiti. Ako se že nečejo boriti za
Nemčijo, bi morali vsaj, če ne drugega,
molti za zmago orožja osti. Tola oni so
očividno od Boga že obsojeni. Njih politič-
na modrost se kaže samo tedaj, kadar se
bližajo boljšeševske revolucionarne brigade.
Ker so pa te sedaj daleč, mislijo n. pr.
Švedi in Švicarji, da si smejo dovoliti luk-
suz, da se poživljajo na nas. Samo glede
ene stvari pa so si edini, namreč glede te-
ga, da morejo samo oborožene sile Nemčije
je vojaško uničiti Sovjetsko zvezo. Ako bi
bile sedanje izravnavne vzhodne bojišča
samo to, kar jim skušajo pripisati Angliji
in kar Švedi in Švicarji z velikim veseljem
ter vestno beležijo, (v resnici gre za nekaj
povsem drugega, namreč za prostovoljno

izravnavno bojišča), bi se nevtralec prav v
tem primeru ne mogli prav nič veseliti,
temveč bi se morali bati, saj bi bili oni
prve žrtve kupčije, ki jo je pred kratkim
sklenil v Moskvi angleški zunanji minister
Eden s Stalinom.

Ribbentropov obisk v Budimpešti

Budimpešta, 8. jan. d. Danes dopoldne ob
10.04 je prispel s posebnim vlakom v Bu-
dimpešto nemški zunanji minister v. Rib-
bentrop. Na kolodvoru so Ribbentropa spre-
jeli in pozdravili predsednik madžarske vla-
de Bardossy skupaj s člani svojega kabine-
ta, nadalje šef generalnega štaba madžar-
skega honveda Jagow, nemški poslanik v
Budimpešti ter madžarski poslanik v Ber-
linu. Sprejema so se udeležili nadalje tudi
japonski poslanik v Budimpešti, odpravnik
poslov italijanskega poslanstva ter posla-
niki Slovaške, Rumunije, Bolgarije, Hrvat-
ske in Finske. Nemški zunanji minister v.
Ribbentrop se bo v madžarski prestolnici
mudil dva dni.

Ojačen pritisk proti Singapuru

V spodnjem Peraku so Japonci sprožili novo ofenzivo — Velika pomorska bitka vzhodno od Filipinov

Saigon, 8. jan. d. Vesti, ki so prispele
preko Singapuru, potrjujejo, da so japo-
nske čete pričele z novo močno ofenzivo v
spodnjem delu Peraka na Malajskem pol-
otoku. Japonski pritisk na britanske
obrambne čete je silno močan in sodenje
z japonsko pehoto tudi več močnih naha-
niziranih oddelkov. Informacije iz britan-
skih virov potrjujejo že včeraj javljeni
prodor japonskih oddelkov skozi britan-
ske obrambne čete v spodnjem Peraku.
Japonski oddelki so tamkaj prodrli globo-
ko v britanski obrambni sistem. Na tem
bojišču, ki je zdaj glavno točišče japo-
nskikh vojaških operacij v smeri proti Si-
ngapuru, je zelo delavno tudi japonsko le-
talstvo, ki neprenehoma napada sovražni-
kove postojanke.

Napad na ameriški oklopnici

Saigon, 8. jan. u. Po vesteh, ki prihajajo
iz San Francisca, je prišlo kakih 600 milj

od filipinskega otoka Mindanaa do pomor-
ske bitke med dvema ameriškim oklop-
nicama in več japonskimi rušilci. Ena iz-
med ameriških bojnih ladij je bila ba-
je potopljena, druga pa poškodovana. Baje
so izdelovala v tej bitki tudi letala. Radio
v San Francisca ugotavlja, da sta bili on-
gažirani v bitki ameriški oklopnici «New
Mexico» in «Mississippi». Oklopnici sta
pluli proti Port Darwinu v Avstraliji, a
so ju japonski rušilci izsledili in napadli.

Japonski demanti

Tokio, 8. dec. (Domei.) Informacijski od-
sek japonske admiraltete je objavil, da do
danes opoldne ni prejel nobenega službene-
ga potrdila o vesteh, ki se razširjajo iz tu-
jih virov, češ da so bile neke japonske
oklopnice hudo poškodovane od sovražnih
sil v bližini filipinskega otoka Mindanaa.

Na črti štirih luk

Poslednji organizirani odpor pred Singapurom — Wa-
vellov glavni stan na Javi

Berlin, 8. jan. u. Z Daljnega vzhoda po-
ročajo: da so se Japonci izkrcali še na
dveh točkah ob zapadni obali Malajskega
skega polotoka, in sicer v Port Swetten-
hamu in Kuala Selangorju, ki sta 40 od-
nosno 50 km oddaljena od Kuala Limpura.
Letalski napadi na Singapur se medtem
intenzivno nadaljujejo. Po podatkih japo-
nskikh izvidnikov so bile vojaške napra-
ve na angleškem oporišču že močno poško-
dovane. Japonski bombniki, ki napadajo
Singapur, operirajo sedaj že z letališč
v centralnih predelih Malajskega polotoka.
Pri teh napadnih poletih jih lahko že
spremljajo tudi lovski letala.

Med tem je general Pownall, poveljnik
Singapura izjavil, da so se njegove čete
umaknile na takozvano črto štirih luk, ki
so jih Angliji zgradili pred nekaj deset-
letji, ko so se še borili proti Indokitajcem.
Ta črta gre približno od Kajanga do Se-
rabanga, južno od Kuala Limpura. Tam
se bodo skušale angleške čete ustaviti in
se upreti nadaljnjemu japonskemu priti-
sku. Kakor ugotavljajo tukajšnji politi-
čni krogi, se bo tam tudi odločila usoda
Singapura. Če Pownallu ne bo uspelo usta-
viti pohoda japonskih motoriziranih kolon
na tej zadnji obrambni črti, bodo Japonci
v nekaj tednih prodrli do Singapuru in
ga obkolili, tako da bo njegova usoda za-
pečetana.

Berlinski krogi opozarjajo tudi na pri-
siljeni optimizem, ki je zavladal v Londo-
nu glede na položaj na Malajskem pol-
otoku. Znano je, da se general Wavell in
general Cangkajšek pripravljata na ofen-
zivo proti severnemu Tajju, da bi tako
Japonce prisilila, da ustavijo svojo ofen-
zivo proti Singapuru, da njihove sile na
polotoku od severa ne bi bile izolirane.
Simptomatično pa je, da si je general Wa-
vell ustanovil svoj glavni stan v Surabaji
na Javi in ne v Singapuru.

Singapurska obramba

Stockholm, 8. jan. u. Ze odkar so se pri-
čele vojne operacije na Pacifiškem oce-
nu je angleški tisk vedno znova opozarjal na
silne vojaške naprave v Singapuru, tako
da je vsa angleška javnost prepričana,
da je Singapur nezavzetna trdnjava. An-
gleški tisk je očitno hotel na ta način le
zmanjšati pomen vseh dosedanjih japo-
nskikh uspehov.

Pacifiški Gibraltar je bil dejansko
opremljen z vsemi možnimi obrambnimi
sredstvi. Na področju Singapuru od nje-
govih 728 kvadratnih kilometrov ni kva-
dratnega metra, ki bi ne bil zaščiten od
topov in streljanih. Singapurska garnizija
šteje 23.000 ljudi, ki so razmeščeni na raz-
nih strateških točkah in skrbje zlasti za
obrambo velikih ladjedelnih, bazenov in
sploh vsega ogromnega pristanišča.

Pomena Singapuru so se Angliji zavedli
že leta 1829, ko je Thomas Standford
predložil angleški vladi podrobna poro-
čila o položaju in vlogi singapurske luke
glede na promet, ki se je pričel razvijati
med Daljnim vzhodom in Evropo. V zad-
njih 15 letih so Angliji potrošili skupno
nad 20 milijonov funtov, za vojaške na-
prave v Singapuru. Sedaj je singapurska
luka vsa preprežena z minami. Sistem
minskih zapor se vlečejo od otoka do o-
toka in na vsakem otoku so urejene pose-
be trdnjave in topniške postojanke. Na si-
ngapurskih pristaniščih je prostora za 1500
latal. Letališče je skupno 4. V podzemskih
skladiščih za bencin, ki so obdana z je-
klenimi oklepi, je prostora za poldrugi
milijon ton bencina. Sedaj je že vse no-
ročje Singapuru prepreženo s strelskimi
jarki, utrdbami, protitankovskimi napra-
vami, zaklonišči in drugimi vojaškimi ob-
jekti. Poleg tega pa razpolaga Singapur
še z veliko množino mobilnih obrambnih
sredstev

Prvi letalski napad na Bangkok

Bangkok, 8. jan. (Domei.) Davi ob 1.10
lokalnega časa je tajska prestolnica
Bangkok doživela svoj prvi letalski na-
pad od izbruha vojne na Pacifiku. Jale.
Nad mesto sta priletela dva britanska
bombniki, ki sta bombardirala stanovanj-
ske okraje mesta. Več civilistov je bilo
ubitih. Kolikor je doslej znano, je škoda
samo lažjega značaja. Med javnimi po-

slojpi, ki so bila zadeta od britanskih
bomb, je tajska bolnišnica, francoska
cerkev in poslopje Indokitajske banke.
Več bomb je padlo tudi na kitajski del
mesta. Britanska letala so metala tudi za-
žigalne bombe, ki so na treh krajih pov-
zročila požare. Ogenj je bil povsod takoj
obvladan.

Napad na letališče v Birmi

Tokio, 8. jan. (Domei.) Mornariški od-
sek japonskega glavnega stana javlja, da
je japonsko letalstvo v noči od 5. na 6.
januarja napadlo sovražno letališče Min-
galadon, ki leži 15 km severno od Ran-
goona v Burmi. Razen tega letališča je
japonsko letalstvo bombardiralo tudi še
razne druge vojaške objekte. Na nekem
mestu je bil povzročen požar prav izred-
no velikega obsega. V letalskih borbah s
sovražnim letalstvom je bilo 6 britanskih
letal sestreljenih. Japonska letala so se
vsa nepoškodovana vrnila na svoja opo-
rišča.

Ofenziva v Hunanu

Singhaj, 8. jan. (Domei.) Japonske obo-
rožene sile so odrinile čungkingške čete
prav od trdnjave Čangšje. Čungkingške
čete so sestajale 32., 42. in 98. čungkin-
sko divizijo in sedaj beže v smeri proti
Yungansihu v pokrajini Hunanu, kjer so
se pričele zdaj koncentrirati preostale
sovražne sile. Japonske čete zdaj utrjuje-
jo svoj obroč okrog čungkingških čet pri
Yungansihu. Rezultat japonske ofenzive
pri Čangšji, kolikor je bil znan do 6. ja-
nuarja, je zelo poveljen. Po okupaciji
Čangšje je ostalo na bojišču 2500 ubitih
sovražnih vojakov. 150 kitajcev je bilo
ujetih. Med zaplenjenimi vojnimi potreb-
ščinami je 5 težkih strojnica, 35 lahkih
strojnica in 53 pušk.

Čangšja izpraznjena

Singhaj, 8. jan. d. Štab japonskih obo-
roženih sil na osrednjem kitajskem boji-
šču je včeraj objavil, da so japonske čete
po dovršenih nalogah spet izpraznile me-
sto Čangšjo. V poročilu je rečeno, da so ja-
panske čete že do 4. januarja dosegle po-

stavljen vojaške cilje, tako da nadaljnja
navzočnost japonskih sil v Čangšji ni več
potrebna.

Zavezniški posvetovalni odbor v Čungkingu

Singhaj, 8. jan. d. Iz Čungkinga se je
izvedelo, da je bil tamkaj osnovan (tako
zvani zavezniški posvetovalni odbor, ki
mu poleg čungkingških zastopnikov pripa-
dajo tudi posebni pooblaščenici Velike Bri-
tanije in Zedinjenih držav. V poročilu iz
Čungkinga je rečeno, da so v tem odboru
rezervirana mesta tudi še za druge dele-
gate držav, ki so v borbi proti osim si-
lam.

Bombe na Corregidor

Tokio, 8. jan. s. Japonski glavni stan je
objavil, da letala japonske mornarice
4. in 5. t. m. napadla vzhodno sovražno
postojanko na utrjenem otoku Corregidor in
v zalivu Mariveles. Letala so poškodova-
la vojno ladjo, ki je bila verjetno nosilka
letal. Uradno poročilo pripominja, da je
bila 4. t. m. lažje poškodovana japonska
križarka in da se je neka japonska pod-
mornica potopila v Pacifiku.

Letalski napad na otok Ambon

Bern, 8. jan. u. Preteklo noč je 8 japo-
nskikh hidroplanov napadlo vojaške napra-
ve na otoku Ambonu v južnem delu Filipin-
skega otočja. Japonska letala so odvrgla
nanje kakih 20 bomb in nato v nizkem po-
letu še s strojnimi obstreljevala sovražne
utrde. Škoda je precejšnja, bilo pa je tudi
nekaj mrtvih in ranjenih.

Velik plen v Hongkongu

Tokio, 8. jan. u. Glavni imperialni stan
je nadalje objavil, da so japonske čete pri
operacijah v Hongkongu zajele 13.864 so-
vražnih vojakov, med tem ko je sovražnik
v bojih izgubil 2106 mož. Japonskih vo-
jakov je v teh bojih padlo 752, ranjenih
pa je bilo 1800. Pri operacijah je bilo na-
dalje poškodovanih 5 vojnih ladij in 26 tr-
govskih ladij, 559 sovražnih letal je bilo
sestreljenih ali uničenih na tleh in sicer
416 lovcev in 143 bombnikov. Potoplje-
nih je bilo 54 ladij, med njimi dva rušilca,
ena podmornica, ena topničarka in 38 pre-
voznih ladij. Med zaplenjenimi vojnimi
potrebščinami je med drugim 81 tankov
in oklopnih avtomobilov, 206 topov, 2000
avtomobilov in nad 5000 topov, strojnica
in drugega strelnega orodja.

General Tojo pri vladarju

Tokio, 8. jan. u. Cesar je v sredo spre-
jel predsednika vlade Tojo, ki mu je po-
dal izčrpano poročilo o splošnem položaju.
Audijenca je trajala več ur.

Barčni zavodi v Singhajju pod japonskim nadzorstvom

Singhaj, 8. jan. (Domei.) Japonske vo-
jaške oblasti v Singhajju so odredile, da se
morajo likvidirati vsa sovražna država
pripadajoča bančna podjetja. Ta odredba,
ki jo je izdal japonski generalni štab v
Singhajju, določa dalje, da bodo vse so-
vražne banke postopno zaprte v času od
8. do 11. januarja. Pozneje bodo ti bančni
zavodi ponovno odprti, toda pod japo-
nskimi nadzorstvom.

Priprave za konferenco v Rio de Janeiru

Argentina in Peru proti vzajemni južnoameriški inter-
venciji v vojni

Tokio, 8. jan. (Domei.) Iz Buenos Aire-
sa javljajo: Čim so se zastopniki ameri-
ških držav pričeli zbirati k panameriški
konferenci, katere otvoritev v Rio de Ja-
neiru je določena na 15. januarja, se je ta-
koj pokazalo, da južnoameriške države z
veliko nenaklonjenostjo in neodobrava-
nem gledajo na načrt vlade dominikanske
republike, ki namerava na konferenci v
Rio de Janeiru pozvati vse ameriške drž-
ave k vzajemni napovedi vojne državam
osnega bloka. Na ta način je takoj posta-
lo jasno, da v Rio de Janeiru ne bo spre-
jel noben drastičen ukrep proti osim si-
lam. Perijski zunanji minister Adolf Mu-
ro in čilski zunanji minister Juan Ro-
setti, ki sta včeraj z letalom dospela v
Buenos Aires, sta takoj izjavila, da ne bo-
sta pristala na ukrep, kakor ga namera-
va predlagati vlada dominikanske repu-
blike.

Perijski zunanji minister Moro je k
svoji izjavi pripomnil, da ni prejel nobe-
nega službenega obvestila, da namerava-
jo v Rio de Janeiru predlagati kako re-
solucijo po načrtu dominikanske repu-
blike. Tudi argentinski zunanji minister Gu-
inazu je izjavil, da Argentina ne bo pristala
na nikakršen intervencijski vojaški
načrt ali kako drugačno akcijo vojnega
značaja, ki bi kakorkoli zadevala neod-
visnost Argentine ter bila v nasprotju z
argentinsko politično, gospodarsko in fi-
nančno strukturo. Argentinski zunanji mi-
nister je obsodil nato tudi vojno napoved
centralnoameriških držav osim silam s
pripombo, da te vojna napoved v na-
sprotju z določbami pakta, sklenjenega v
Limi, ki določa za take primere vzajemne
konsultacije.

V poučenih krogih v Buenos Airesu iz-
javljajo, da namerava delegacija Uruga-
ja v Rio de Janeiru predlagati poseben

statut, ki naj bi načelno določal, da so ju-
žnoameriške države v nevojskojučem se-
stanju. V istih krogih tudi naglašajo, da
se praktično lahko smatra za povsem go-
tovo, da bo konferenci v Rio de Janeiru
sodelila še posebna konferenca generalnih
štabov vseh ameriških držav ter da bodo
na tej konferenci razpravljali o ukrepih
za skupno obrambo ameriške celine, toda
s strogo vojaškega stališča.

Miroljubni načrti Argentine

Buenos Aires, 8. jan. d. Argentinski zu-
nanji minister Enrique Ruiz Guinazu je
včeraj priredil na čast zunanjim mini-
strom in delegacijam republik Čile, Pa-
ragvaja in Peruja, ki so se na poti v Rio
de Janeiro ustavile v argentinski prestol-
nici, velik banket, ki so se ga udeležili
zastopniki diplomatskih zastopstev vseh
ameriških držav, dalje vsi člani argentin-
ske vlade, predsednika zbornice in senata
ter mnogostevilni drugi visoki argentin-
ski državni funkcionarji. Na banketu je
imel zunanji minister Ruiz pozdravni go-
vor, v katerem je izrazil svoje zadošče-
nje, da so se zbrali v Buenos Airesu zu-
nanji ministri držav, s katerimi je Argen-
tina povezana po skupni zgodovini, ule-
menu in jeziku in s katerimi jo družijo
skupni politični in gospodarski interesi.
Argentinski zunanji minister je nadalje
podčrtal nujno potrebo regionalne gos-
podarske koordinacije ter je izjavil, da mo-
ra biti Amerika kot dežela velikopoteznih
dejanj ohranjena človeštvu za bodočnost v
miroljubnem delu.

Madrid, 8. jan. s. Velik vihar divja nad
Madridom že polnih 48 ur in ovira ves pro-
met v mestu. Povzročil je tudi veliko ško-
do po drevmi in na strehah. V neki tiskarni
je izbruhnil večji požar.

Roosevelt žene Ameriko v propast

Ljudstvo Zedinjenih držav naj bi žrtvovalo polovico vseh svojih dohodkov za piškavo britansko dedščino

Berlin, 8. jan. u. Roosevelt je torej napovedal, da bo poslal ekspedicijsko vojsko na vse strani sveta njen največji del pa da bo krenil na britansko otočje. To je dal govornik prav jasno razumeti, ko je govoril o življenjski važnosti te trdnjave. Pri tem si mora človek nujno misliti: ali muči Churchill še vedno strah pred nemško invazijo in v tem primeru sam dopušta, da angleške sile na britanskem otočju sanje niso dovolj jake ali se bodo Zedinjene države s svojimi divizijami dokončno usidrale na otoku, ki naj bi po radikalni reformi Monroejeve doktrine postal glavno oporišče Zedinjenih držav na severozahodnem Atlantiku. Morda pa bo tudi šlo za povsem nevede vojske, ki bodo s svojim številom samo dokumentirali svojo navzočnost. Ne da bi se niti preveč javno kazali, nekako tako, kakor se je to dogajalo v zadnji svetovni vojni na nekaterih odsekih bojišča. Na katerih se je ameriška krvna žrtev omejevala na kakih 10 mrtvih in 100 ranjenih. Ni končno izključeno, — in ta domneva se zdi zelo verjetna — da se bo ameriški ekspedicijski zbor preselil v severno Irsko, da bi od tam mogel zaščititi in zajamčiti neodvisnost in svobodo vsega Irskega otoka.

V ostalem pa nekateri komentari ameriških listov, kakor to ugotavljajo v pristojnih berlinskih krogih, ne dopuščajo nobenega dvoma glede načrtov Bele hiše. Vsak izmed ekspedicijskih zborov, bo po tem pisanju moral izvršiti svojo posebno nalogo, pri čemer ne bo smel izgubiti iz vida življenjskih interesov Zedinjenih držav. Seveda se bodo Rooseveltovi vojaki, piloti in mornarji borili na vseh kontinentih in na vseh bojiščih proti skupnemu sovražniku in torej za skupno stvar, toda istočasno bodo morali poslušati kategorično navodila iz Washingtona. Glavno pri tem bo, da si zapadni kontinent tudi v najslabšem primeru ne zlomi kosti in se polasti vsaj britanske dedščine.

Pod mnenju berlinskih krogov je mogoče nadalje sumiti, da astronomske številke, ki jih je glede oborožitve nakazal Roosevelt, niso imele samega tega namena, da bi povečale utvare onih, ki se hočejo ali morajo udajati iluzijam, temveč tudi za to, da bi bil s tem podan ekvivalent za velike zastave pravice, ki naj bi bile priznane Zedinjenim državam v bližnjih mesecih. Zanimivo je, da nekateri listi že poskušajo ugotoviti, koliko bi veljalo onih 60.000 letal, 45.000 tankov in 20.000 protiletalskih topov ter končno 8 milijonov ton brodovja, ki jih je za leto napovedal Roosevelt, a tudi koliko bi veljalo onih 125.000 letal, 75.000 tankov, 35.000 protiletalskih topov in 10 milijonov ton brodovja. Ki jih je Roosevelt napovedal za leto 1943. Na ta način izračunana cena te proizvodnje daje številke, ki vzbujajo strah, da bi za njih kritje bilo potrebno bogastvo vsega britanskega imperija.

Nadaljnja važna Rooseveltova izjava je ona, v kateri poudarja, da se Zedinjene države ne smejo preveč zanašati na čas, ako hočejo zmagati. Tako je sam priznal, da so se doseženi uspehi onih sil in Japonske neprimerno bolj odločilni od vojne potenciala, ki bi ga mogle pripraviti severnoameriške industrije. V ostalem je v Rooseveltovem oborožitvenem programu še vedno govora o tekočem letu kot o letu pri-

prav za bodoča leta. Jasno je, da Roosevelt ne vidi, kako naj bi zavezniški zmagali v tej vojni. Njegov govor dejansko odkriva izredno velik pesimizem. Edino zares konkretno dejstvo je, da bo moralo ameriško ljudstvo doprinese ogromne finančne žrtve. Namesto, da bi spravilo v žep ogromne vojne dobičke, bo moralo žrtvovati polovico nacionalnih dohodkov, to je celih 56 milijard dolarjev na leto.

Pomanjkanje sladkorja v Zedinjenih državah

Sanghaj, 8. jan. (Domei.) Po vesteh iz New Yorka so se na ameriških borzah opustili tečaj sladkorja. Vzrok je treba iskati v razvoju vojaškega položaja na Daljnem vzhodu. Dovož sladkorja s Filipinov, s Havajskega otočja in s Jave v Zedinjene države je docela prenehal. Informacije iz New Yorka potrjujejo govornice, da namerava ameriška vlada v kratkem izdati odlok o racionalizaciji potrošnje sladkorja, ker se je zmanjšal tudi uvoz sladkorja s Kube.

Tudi Avstralija pod ameriško kontrolo

Berlin, 8. jan. u. Veliko pozornost je zbudila vest, da je avstralska vlada odstopila Zedinjenim državam Port Darwin ob severni avstralski obali, tako da se ga bodo lahko posluževale njihove vojne ladje in letalske sile. Nemški listi živahno komentirajo to vest in beležijo, da je avstralska vlada odstopila svojo najvažnejšo vojno luko Zedinjenim državam. Ne da bi o tem pravočasno obvestila londonsko vlado. Avstralija se je na ta način odtegnila delokrogu generala Wavella in se praktično spremenila v 49. severnoameriško državo. »Zwölfuhrblatt« pravi, da je bil Churchill v Washingtonu glede te stvari postavljen pred dovršeno dejstvo. Anglija je morala v zadnjem času sploh pristati na široke koncesije v prilog Zedinjenim državam. Odrpavile so se carinske meje med Kanado in Zedinjenimi državami, tako da je praktično prenehala angleška oblast nad ameriškim dominijonom. Sedaj je še Avstralija zaplavala v ameriške vode.

Prikrit pritisk na Irsko

Stockholm, 8. jan. s. Londonski poročevalec lista »Dagens Nyheter« poroča, da je vzbudil napovedani prihod ameriških čet v Anglijo, čeprav niso še znane konkretne naloge ameriškega ekspedicijskega zbora, vrsto raznih ugiibanj in domnev in v tisku in v javnosti. Medtem ko se na eni strani podajajo primere s podobno ameriško ekspedicio leta 1917. in se poveljuje simbolični pomen tega sodelovanja, je na drugi strani mnogo ljudi, ki vlačijo na dan fantastične načrte o invaziji evropskega kontinenta. Nič manj nalvna ni domneva, da bodo te čete branile Irsko v primeru napada osi nanjo. Dejstvo, ki ga daje londonski poročevalec švedskega lista dobro razumeti, pa je, da skušajo s vsemi mogočimi srelištvji pripraviti Irsko, da bi se odpovedala svoji nevtralnosti in bi zaveznikom stavila na razpolago svoja oporišča.

Japonsko čaščenje pokojnih

Čaščenje prednikov je ena izmed največjih vrlin japonskega narola. Iz nje izvira japonska narodna morala.

Da je vsak človeški nagib ali čin delo bogov in da postajajo vsi mrtveci bogovi, to sta osnovni misli japonskega bogočastja, šintoizma. Pomisliti moramo seveda, da ne pomenja izraz »kami«, dasi ga prevajamo z besedama božanstvo ali bog, tistega, kar pomenja v našem jeziku. Niti nima pomena, ki bi odgovarjal starodavnemu nazoru Grkov in Rimljanov. V izvenveriskem smislu znači »kami« nekaj nadrejenega, višjega, odličnega, v verskem pa človeškega duha, ki je po smrti dosegel nadnaravne moči.

Mrtveci so »sile nad nami«, »višje«, — »kami«. To je pojmovanje, ki zelo nalikuje modernemu spiritualističnemu nazoru o duhovih — samo s to razliko, da šintoistična ideja ni v nobenem oziru demokratska. »Kamije« so duhovi zelo različnega dostojanstva in oblasti. Pripadajo hierarhiji duhov, ki je enaka hierarhiji starodavne japonske duše. Čeravno v gotovih ozirih bistveno prekašajo ljudi, jim vendar morejo ti povzročiti radost ali žalost, jih zahvaljevati ali žaliti — včasih morejo celo izboljšati njihov duhovni položaj.

Zato ni posmrtno čaščenje Japoncev samo nekaj navideznega, temveč je nekaj istinitnega. Pogostokrat je več odličnih državnikov ali častnikov neposredno po smrti pomanjkenih v višji čin. In pogostokrat lahko citate v uradnem listu, da je Njegov Veličanstvo izvolilo podeliti red vzhajajočega sonca druge vrste generalnemu majorju baronu temu in temu, ki je nedavno preminul... Tak vladarski čin se ne sme smatrati le za formalnost, ki naj po časti spomin hrabrih in domoljubnih mož, pa tudi ne samo kot odlikovanje pokojnikov rodbine. Tak čin je v svojem bistvu šintoističen in priča o globokem čutu za razmerje med vidnim in nevidnim svetom, ki je za Japonce med vsemi civiliziranimi državami najbolj značilen.

Japonci niso mrtveci nič manj realni kakor živi ljudje. Udeležujejo se vsakdanjega življenja ljudi ter delijo z njimi najmanjšo žalost in najponižnejše veselje. Navzočni so pri družinskih obedah, skrbje za blaginjo gospodarstva, pospešujejo napredek svojih potomcev ter se ga radujejo. Brez njih ni nobenega slavnostnega izpoveda, nobene slavnosti šintoizma, nobene vojaške igre in nobene teh zabav, ki so namenjene obsebiti njim. In splošno je japonsko mnenje, da se radujejo nad njim namenjenimi darovi ali nad podeljenimi odlikovanji.

Na Japonskem se čustvo nasproti pokojnikom povsem drugačno ko naše. To je čustvo hvaležne in spoštljive ljubavi. Med vsemi čustvi plemena je morja najgloblje in najslabše to čustvo ki ureja zlasti narodno življenje in oblikuje značaj naroda K njemu spada patriotizem. Od njega zavisi otroška ljubav. V njem kore-

nini rodbinska ljubezen. Na njem temelji zvestoba.

Vojak, ki s klicem: »Tejko! manzan!« — premišljeno zavzre svoje življenje, da napravi v bitki pristo po svojim tovarišem; sin ali hči, ki žrtvuje brez godrnjanja vso radost svojega života za morda nevednega ali celo brezsrčnega roditelja; pristaš, ki rajši ostavi prijatelja, družino in imetje, kakor da bi prelomil besedo, ki jo je bil pred leti dal svojem, zdaj v uboštvo živemu voditelju; žena, ki se slovesno odene v belo (žalno obleko), odsepeče molitev in si prebode z mečem grlo, da popravi krivico, ki jo je njen soprog prizadel kakemu tuju — vsi ti slede volji nevidnih priči in slišijo njih odobravanje.

Celo v skeptičnih študentih novega pokolenja živi to čustvo med mnogimi razvalinami vere in še vedno se oglašajo stare misli: »Nikdar ne smemo svojim prednikom delati sramote!« Ali pa: »Naša dolžnost je, da častimo svoje prednike!«

Daljni vzhod je že v pradavnih časih udič, da je preprostost življenja moralna dolžnost. Zakaj čaščenje prednikov je razvil in vzgajilo tisto svetovno čustvo človečnosti, ki nedostaja nam, ki pa ga bomo morali vzbuditi kdaj pozneje, že samo zaradi tega, da se izognemo uničenju.

Dva izreka Ijeasuja pojasnjujeta misljenje vzhoda. Ijeasuja je bil največji japonski vojskovodja in državnik iz rodu Tokugava. Živel je okrog leta 1600. Nekega dne je lastnorčno srazil in čistil stare in prašne svilene hačume ali hlače. »Kar tu delam,« je rekel služabniku, »ne storim glede na vrednost oblačila samega na sebi, marveč, ker mislim na to, koliko je treba, preden je bilo to oblačilo izgotovljeno. V njem je trud neke uboge žene in to je tisto, zaradi česar ga cenim. Ako pri uporabi kakšne reči ne mislimo na to, koliko časa in truda je bilo treba, da se je izgotovila, potem nas ta nedostatek preudarnosti stavlja na isto stopnjo z zverjo.« In zopet ga v dneh njegovega največjega bogastva slišimo, kako graja svojo ženo, ki ga hoče prevečkrat opremiti z novimi oblekami. »Oče pomisli,« je ugovarjal, »na množice okrog sebe in na pokolenja, ki pridejo za menoj, se čutim dolžnega, štediti njim v prid z vsem, kar je v moji posesti.«

Ta duh preprostosti na Japonskem še ni izgubil. Kljub ogromnemu premoženju, ki ga premore carski dvor v Tokiju, živita cesar in cesarica v samotni svojega zasebnega stanovanja še vedno tako preprosto kakor njuni podložniki in olajšujeta z večino svojih prejemkov ljudsko belo.

Pričujejoče podatke smo povzeli iz »Knjige o Japonski«, ki jo je po Lafeadu Hearnu priredil za Slovence Jan Baukart in smo nanjo že nedavno opozorili, ker nudi zelo pester in zanimiv vpogled v življenje vsega japonskega naroda.

Rojstni dan Vladarice

Rim, 8. jan. a. Na današnji rojstni dan Nj. Vel. Kraljice in Cesarice so razobešene zastave po vseh mestih in vseh krajih Italije, da tako manifestirajo navdušenje vsega italijanskega naroda za visoko vladarico. Kraljica in cesarica je ob tej priliki sprejela številne brzojavne čestitke visokih osebnosti.

Grof Ciano o pomenu Albanije

Rim, 8. jan. u. Zunanji minister grof Ciano je za prvo številko albanske izdaje tednika »Tempo« napisal članek, v katerem pojasnjuje nastanek in razvoj zveze med Italijo in Albanijo. Pri tem je obeležil tudi pomen te zveze za novo Evropo.

Minister Host Venturi v Berlinu

Berlin, 8. jan. d. V Berlin je dopotoval italijanski prometni minister Host Venturi v spremstvu visokih uradnikov svojega ministrstva. Visoki italijanski gost se bo v Berlinu mudil več dni.

Nemški diplomat pri argentinskem državniku

Buenos Aires, 8. jan. s. Nemški poslanik von Hermann je včeraj popoldne obiskal argentinskega zunanjega ministra Guinazua, da bi se poslovil od njega pred svojim odhodom iz Rio de Janeira. Nemški poslanik bo odpotoval v Berlin proti koncu prihodnjega tedna, da prečta svoji vladi.

Nemški in japonski akademski kongres na Tirolskem

Innsbruck, 8. jan. d. Navzile vojni je »Nemško-japonsko društvo« tudi letos organiziralo četrti akademski kongres, ki bo združil v študijskem delu in sportu pripadnike nemških in japonskih akademikov. Kongres se je pričel v sredo v Sankt Christofu na Tirolskem s otvoritvenim govorom tajnika japonskega poslanstva v Berlinu Yabusija in predsednika japonskega akademskega društva v Nemčiji prof. Komoriya. Kongres se bo v prvi vrsti bavil z organizacijo sodelovanja nemških in japonskih študentov.

Ostra obsodba bivšega danskega poslanika

Kodanj, 8. jan. d. Danska vlada je snoči zvečer objavila izjavo, v kateri ostro nastopa proti bivšemu danskemu poslaniku v Washingtonu Henriku Kauffmannu, ki je bil odslovljen že v aprilu 1941. V vladi izjavi je rečeno, da je bil poslanik Kauffmann odslovljen zaradi tega, ker je zlorabljal kraljevo ime svojevoljno sklenil z ameriško vlado dogovor o organizaciji ameriškega oporišča na Grönlandiji. Medtem je Kauffmann deloval tudi še na razne druge načine, da bi ustvaril med Danci razdor in pripravil danski vladi čim večje težave. V izjavi se kot potvorba najostreje seboja tudi Kauffmannova izjava, da bi bila danska vlada, ako Danska ne bi bila zasedena, pripravljena podpisati solidarnostno izjavo z dne 3. januarja letošnjega leta, če bi ji tega ne preprečila nemška vlada. Vlada izjavo nato navaja, da Kauffmann operira z utvarjo, ako govori o »svobodni Danski«, ki naj bi bila različna od prave Danske. »Res je, da je naša država zasedena od nemških čet,« zaključuje vlada izjavo, »res je, da ta zasedba nalaga določene omejitve naši svobodni trgovini, toda mimo tega se nikjer ne dotika osnovnega pojma o državi. Danska je in ostane zmerom Danska.«

Angleški napadi na francosko Somalijo

Bern, 8. jan. u. Iz Vichyja poročajo, da je agencija »Havas« (OFI) objavila naslednji komunikate: Angleži so začeli z novim sovražnim delovanjem proti obali francoske Somalije. Dognava se iz Džibutija, da bo britanska letala s strojnimi obdelovalci obsejno postojajo v Loyadi, in sicer 20. in 23. decembra, ono v Kokholu.

Obлак se je utrgal nad Rio de Janeiro

Rio de Janeiro, 8. jan. s. V noči na sredo se je nad brazilsko prestolnico utrgal oblak in je bila večina mestnih okrajev poplavljena. Mnogo stanovanjskih hiš se je zrušilo. Bilo je tudi več človeških žrtev. Ceste na periferiji mesta so bile na več krajih pod vodo. Promet v mestu in železniški promet sta bila obnovljena šele večer popoldne. Znameniti botanični vrt v Rio de Janeiro je bil hudo poškodovan. Iz podobnih vzrokov je bil že pred leti dalje časa zaprt.

Odločna borba proti črni borzi v Franciji

Pariz, 8. jan. d. Ljudsko sodišče v Parizu je izreкло prve obsodbe proti trgovcem na črni borzi. »Prisojenc so jim bile eksplarične zaporne kazni. Sedem obtožencev je bilo včeraj obsodjenih na dosmrtno prisilno delo zaradi izdelovanja in razpečevanja potvorjenih živiliških nakazil. Takih izkaznic je bilo 15.000.

Nerazporejenost v Birmi

Sanghaj, 8. jan. (Domei.) Iz Ranguna poročajo, da je med prebivalstvom vznela zelo veliko nerazporejenost vest, da nameravajo britanske vojaške oblasti dovoliti kitajskim četam iz Čungkinga razmešitev svojih garnizij v Birmi. Preoblastitev v Birmi se boji, da utegne ta sklep britanskih vojaških oblastev razširiti vojno prizorišče tudi še na Birmo, kar bi značilo opustošenje birmškega poljedelstva, od katerega dežela v glavnem živi.

Prebivalstvo Indije

Sanghaj, 8. jan. d. Iz pravkar objavljenih statističnih podatkov je razvidno, da znaša celokupno prebivalstvo Britanske Indije po zadnjem štetju nad 390 milijonov duš. Iz tega je razvidno, da se le v zadnjem desetletju prebivalstvo Indije pomnožilo za 15 odstotkov ter se naglo bliža številu 400 milijonov.

Gospodarstvo

Vanadij

Med redkimi kovinami, ki so nujno potrebne za izdelovanje jekla in se pridajajo jeklu v majhnih količinah, zavzema poleg mangana, kroma, niklja, silicija, titana, volframa in molibdena važno mesto vanadij. Ta kovina se doslej v Evropi sploh ni pridobivala. Leta 1938. je odpadla približno polovica svetovne produkcije na Zedinjene države, Mehiko in Peru, druga polovica pa na jugozahodno Afriko in Roddezijsko. Ker pa se ta redka kovina nahaja v razmeroma majhnih količinah tudi v raznih drugih rudninah in tudi v ostankih mineralnega olja, so v Italiji z uspehom pričeli pridobivati vanadij iz gorilnih ostankov v kotlih, ki se kurijo z nafto (zlasti na ladjah) in iz gorilnih ostankov industrijskih naprav. Tako je v kratkem času uspelo pridobivanje kovinskega vanadija v razmeroma znatnih količinah. Letna proizvodnja vanadijevega koncentrata znaša sedaj okrog 50.000 ton. Te koncentrate predeluje družba »Azienda Minerali e Metalli Italiani«, ki je nedavno še povečala svoje naprave.

Tudi Nemčija je na tem področju dosegla že znatne uspehe. V Nemčiji pridobivajo vanadij iz Tomažev žlindre in je družba »I. G. Farbenindustrie« izdelala poseben postopek za pridobivanje Vanadija pridobiva na ta način družba »Vanadium« v Berlinu. Ki pripada koncernu »I. G. Farbenindustrie«. V kratkem pričakujejo, da bo Nemčija dosegla popolno oskrbo na področju vanadija.

Težkoče pri oskrbi z vanadijem pa so nastopile v Zedinjenih državah, kjer so morali zaloge in tekočo produkcijo te kovine rezervirati izključno za oboroževalno industrijo. Po ameriških podatkih znaša trenutna potreba ameriške industrije 5.9 milijona funtov, medtem ko je računati le z dobavo 3.7 milijona funtov.

Gospodarske vesti

— PODEZELSKI DETALJISTI in racionaliziranje tekstilnega blaga. V mnogih pozeleških krajih si majhni detaljisti nabavljajo zaloge pri večjih detaljistih v mestu. Predpisi za racionaliziranje tekstilnega blaga pa predvidevajo nabavo na podlagi nabavnice (ki jih izda Trgovinsko-industrijska zbornica) le pri grostih. Ker pa je potrebno, da se malim detaljistom pomaga in olajša delo, lahko sedaj mali detaljisti dobe od trgovsko-industrijske zbornice namesto nabavnice, ki dajejo pravico nakupa le pri grostih in pri producentih, nakupne bone za ustrezajoče število oddanih točk, tako da si lahko zalogo tudi naprej oskrbujejo pri dosežanih detaljisti.

— NAKAZOVANJE prihrankov delavcev iz Ljubljanske pokrajine, ki so bili zaposleni v obsejnom ozemlju Nemčije. Kako poročajo nemški listi, je sedaj podana možnost za hitrejši predodkaz prihrankov delavcev iz Ljubljanske pokrajine, ki so zaposleni v obsejnom novem ozemlju Nemčije. Predodkaz vršijo podružnice zavoda Kreditanstalt-Bankverein v Mariboru, Celju in Kranju ter podružnica zavoda Landerbank v Mariboru.

— ŽIVLJENJSKI STROŠKI na Hrvaškem. Po uradnih ugotovitvah je znašal indeks življenjskih stroškov na Hrvaškem v decembru 228 točk, nasproti 227 v novembru. Ker je indeks sestavljen na podlagi cen v avgustu 1939 ob izbruhu sedanje vojne (indeks za avgust 1939 enako 100) nam indeksna številka za december pove, da so bili v tem mesecu življenjski stroški na Hrvaškem za 128% višji nego v avgustu 1939. Najvišji je indeks stroškov za oblačila, ki znaša 261 točk; indeks stroškov za živila znaša 248 točk, za kurjavo 185 točk in za stanovanje 160 točk.

— FRANCOSKO-ŠPANSKI KLIRINSKI SPORAZUM. Med Francijo in Španijo je bil sklenjen gospodarski sporazum, ki vsebuje tudi nove določbe o klirinskem plačilu prometu. Z novim sporazumom je povišan klirinski tečaj za francoski frank na 25 pezet za 100 frankov, medtem ko je do sedaj veljal tečaj 21 pezet za 100 frankov. Novi sporazum predvideva tudi razširjenje medsebojne blagovne izmenjave, za kar bo skrbel poseben stalni francosko-španski gospodarski odbor.

— FRANCOSKI DRŽAVNI PRORAČUN ZA LETO 1942, predvideva dohodek v višini 80 milijard frankov (po proračunu za leto 1941 68.2) in izdatke v višini 105.5 milijarde frankov (97), tako da znaša primanjkljaj v rednem proračunu 25.5 milijarde frankov (28.8). Posebej so predvideni izredni izdatki v višini 33 milijard frankov (37.5). Dejanski redni in izredni izdatki se cenijo za preteklo leto na 125 milijard frankov.

K temu pa je še pristeti plačilo zasedbenih stroškov za nemško vojsko v višini 130 milijard in 20 milijard za financiranje nemško-francoskega kliranga. Tako so znašali lani celotni izdatki francoskega državnega zaklada 275 milijard. V letu 1941. je zakladni urad kril primanjkljaj predvsem z najemanjem notranjih posojil, deloma pa z zadolžitvijo pri Francoski banki zlasti za zasedbene stroške, kar je povzročilo v teku lanskega leta povečanje obkora bankovcev za 45 milijard frankov (za 20%), medtem ko se je obrok v letu 1940 povečal za 75 milijard frankov. — S 1. januarjem je bila predvidena izdaja druge oblačilne karte v Franciji. Izdaja te karte pa je bila preložena na konec januarja. Uradno pojasnilo poudarja, da so trenutno možnosti za oskrbo francoskega prebivalstva s tekstilnim blagom zelo majhne. Francija je prej krila 90% svoje potrebe v tekstilnih surovinah iz inozemstva, kar je sedaj zaradi blokade onemogočeno. Povečanje domače proizvodnje tekstilnih surovin je sicer napredovalo, toda to je še majhen del normalne potrebe. S konopljico in lanom je krilo 40% potrebe. Proizvodnja umetne svile in celulozne volne se je lani dvignila za 65%, in je dosegla letnih 50.000 ton, kar pa krile eno šestino normalne potrebe. Predvideno povečanje produkcije ksilnih naprav ovira pomanjkanje gradbenega materiala. Pri izdaji nove oblačilne karte bodo upoštevati produktivne možnosti in obstoječe zaloge. Zato je v teku popis vseh zalog in ugotovitev produktivne možnosti.

— SRBSKA NARODNA BANKA OTVARJA NOVE PODRUČNICE. Kako smo že poročali, je bilo s posebno uredbo ozemlje Srbije razdeljeno na 14 upravnih okrožij. Te dni so bili imenovani tudi prvi okrožni načelniki in njih pomočniki. Sedeži novih okrožij so naslednji: Beograd, Valjevo, Zaječar,

Kragujevac, Kraljevo, Kruševac, Leskovac, Cuprija, Niš, Požarevac, Užice, Sabac, Koprivica, Mitrovica in Veliki Bečerek. Glede na gornjo upravno razdelitev je srbska Narodna banka sklenila, da bo ustanovila na sedežih novih okrožij podružnice, če tam še ne obstajajo. Te podružnice naj olajšajo denarni promet in pripomorejo k uvedbi brez gotovinskega denarja prometa. Srbska narodna banka ima sedaj poleg centrale podružnice v Velikem Bečereku, Sabcu, Nišu, Kragujevcu, Užicu, Pančevu in Vrhu. Z januarjem sta bili ustanovljeni podružnici v Zaječarju in Kosovici Mitrovici, za tem pa bodo ustanovljene ostale podružnice (Valjevo, Kraljevo, Kruševac, Leskovac, Cuprija in Požarevac). Tako bo Narodna banka zastopala s centralo in podružnicami na 16 mestih v Srbiji.

Bolgarski finančni minister Bojilov je v Sobotanju orisal finančni gospodarski položaj Bolgarije in med drugim omenil, da se cenj narodno premoženje Bolgarije skupaj s priklicanimi področji na 500 milijard levov. Narodni dohodek bo znašal sedaj 75 do 100 milijard levov na leto. Povišanje proračuna je v skladu s povečano gospodarsko močjo Bolgarije. Notranje posojilo v višini 3.5 milijarde levov, ki je največje v finančni zgodovini Bolgarije, je bilo prepisano.

— Zagrebški mestni proračun. Iz Zagreba poročajo, da je državni zakladni urad odobril mestni proračun za leto 1942., ki znaša skupno z mestnim podjetjem 507 milijonov kun. Novi proračun je v primeri z dotodanjim proračunom povišan za okrog 20%. Osebnih izdatki so narasli na 22%, stvarni izdatki pa za 19%. Proračun obče uprave znaša 247 milijonov, proračun mestnih podjetij pa 260 milijonov. Od proračuna mestni podjetij odpade na elektrarno 148 milijonov, na plinarino 53 in na vodo 24 milijonov.

— Nemški obroki živil v svetovni in sedanjih vojni. Nemški ministri svetnik dr. Claus, primerja prehrano nemškega naroda v svetovni in sedanjih vojni ter ugotavlja, da so bili obroki v tretji zimski svetovne vojne že bistveno znižani. Tako je znašal obrok kruha v Nemčiji leta 1916 le 2000 gramov (medtem ko znaša sedaj 2250), obrok mesa je znašal leta 1916 le 250 (sedaj 400) in obrok masti 122 gramov (sedaj 270).

Naše gledališče

DRAMA

Petek, 9. jan., ob 17.: »Hamlet.« Red B. Sobota, 10. jan., ob 17.30: »Boter Andraž.« Izven. Znižane cene. Nedelja, 11. jan.: ob 14.: Peterčkove poslednje sanje. Izven. Mladinska predstava. Zelo znižane cene. Ob 17.30: Rokovnjači. Izven.

Klasično dubrovniško komedijo Marina Držića »Boter Andraž« bodo igrali v soboto izven abonmaja po znanih cenah. Uprizoritev te komedije je nadvse zanimiva, ker je našla v prevodu in predelavi prof. Rupla izredno posrečeno slovensko lokalizacijo. Starinska slovenščina, v kateri je pisal baročni pisatelj Janez Svetokriški, daje delu poseben čar. Režiser in in scenarist: ing. arch. B. Stupica.

Glede na veliki naval, pri zadnji uprizoritvi P. Golieve mladinske igre »Peterčkove poslednje sanje«, od katere je moralo oditi veliko število občinstva, ki ni dobilo vstopnice, bodo ponovili to lepo in poetično božično bajko v nedeljo ob 14 uri po zelo znižanih cenah.

OPERA

Petek, 9. jan., ob 17.: »Ples v Operi.« (Opereta.) Premiera. Red Premierski. Sobota, 10. jan.: ob 17.: Prodana nevesta. Red A. Nedelja, 11. jan.: ob 17.: Ples v Operi. (Opereta.) Izven.

Danes bo premiera Heubergerjeve opere v treh dejanjih »Ples v Operi« za red Premierski. Ta ljubezniva, humorna in resnično zabavna opera je posneta po učinkoviti veseligr »Rožnati domin«, katere avtorja sta Viktor Leon in Waldberg. Zvijace dveh mladih žena, ki hočeta preizkusiti zvestobo svojih zakonskih mož ter jih povabita v ta namen anonimno na ples v Operi ter posledice preizkušnje, tvorijo vsebino libreto. Peli bodo: Zupan, P. Juvanov, Stadoljev, M. Sandin, Poljanarjeva, B. Sandin, Barčičeva, Pelčeva, Keširjeva in Plankneki. Dirigent: D. Zebre, režiser: E. Freilih.

V soboto bodo peli za red A komično opero B. Smetane »Prodana nevesta«. To mikavno delo si je osvojilo s svojo cvetočo melodijo, razgibanimi ritmi in sočno instrumentacijo vse svetovne odre. Odlikuje ga tehnična popolnost, svojevrsnost pa mu dajejo folklorni motivi. V naslovni partiji Vidaličeva, ki šteje to partijo med enega svojih najlepših uspehov, v tenorski partiji Franci, v partiji Kečala — Betetto, Vasjek — Banovec, ki so pripomogli vsak svojem umetniškim kvalitetam odgovarjajoče, velik del k uspehu te predstave. Dirigent: D. Zebre, režiser: C. Debevec, koreograf: inž. P. Golovin.

Opera pripravlja uprizoritev Gluckove opere »Orfej in Euridika« pod muzikalnim vodstvom dirigenta Zebreta in v režiji C. Pelčeve. Naslovni partiji bosta peli Golobova in Vidaličeva. Amorja — Kuševa. Koreograf: ing. Golovin.

Zgled za Angleže

Rim, 8. jan. u. Churchillova gospa je obiskala dekliški dom ministrstva za prehrano, v katerem žive dekleta, ki so zapustila svoje domove, da bi se posvetila delu v tovarnah orožja. Churchillova gospa je tem dekletom spregovorila nekaj besed in v svojem govoru dejala med drugim »Vem, kako je vsem pri srcu ruska stvar. Pred nami je vzgled, ki ga moramo vsi posnemati.«

Madrid, 8. jan. s. Špansko javno mnenje je polno ogorčenja sprito angleškega in sovjetskega dogovora. Besede, ki jih je zapisal londonski »Times«, da mora biti namreč Sovjetska Rusija zgled,

Bolgarija po dveh vojnih napovedih

Nemški radio in nemški tisk sta se zadnje dni izčrpno pozabavala z odhodom bivšega ameriškega poslanika iz Sofije. Poročila pravijo, da se je poslanik Earle izkazal v Sofiji se zlasti ob svojem odhodu kot hud človek, ki pa je znal odpeljati s seboj veliko premoženje. Ko je bolgarska vlada sporočila vojno napoved Zedinjenim državam, je bil sila razburjen in je zagotavljal, da bo »Bolgarija zbirala z zemljevida«. Potem je baje hotel v svoji razburjenosti kar streljati iz stanovanja, pa je bil zadržan. Sofijo je zapustil s posebnim vlakom, s katerim se je odpeljal v Carigrad. Tam so bili zanj najvišji prostori v elitnem hotelu V spremstvu ameriškega diplomata, pravijo nemška poročila, niso bili samo trije dragoceni žlahtni psi, marveč tudi nekaj dam iz sofijskega nočnega življenja. Gospod Earle je pripeljal s seboj 38 velikih kovčgov, v katerih je imel številne dragotnine, zlati denar, dragoceno kožuhovino in mnoge dragocenih cerkvenih podob. Listi poročajo, da je Earle pred svojim odhodom iz Sofije izražal številne pretnje. Tako je ponovno zagotavljal znanec, da bosta

Churchill in Roosevelt zbrisala Bolgarijo z zemljevida in da nameravata vso vzhodno in srednjo Evropo tja do Rena prepustiti boljševikom, da jo zasedejo in obratno pa naj bi po istem načrtu zasedle angleške in ameriške čete. Na vprašanja, ali je to zgolj njegovo zasebno mnenje, je Earle trdil, da se tako glasijo njegova poslednja tajna navodila iz Washingtona.

V zvezi z vojno napovedjo Bolgarije nasproti Angliji in Ameriki je objavil nemški dnevnik »Kölnische Zeitung« dajše poročilo iz Sofije, ki pravi: S svojim sklepom je Bolgarija dokazala, da je resno mislila z besedami, ki so jih zadnje čase večkrat izpregovorili njeni ministri, ugačajoč popolno privrženost Bolgarije k osnim silam Čeprav tudi v novem poročilu ni Bolgariji odmerjena nobena borbena fronta, bi bilo vendar napajeno, če bi smatrali bolgarsko vojno napoved samo za formalnost. Nasproti Zedinjenim državam se že kažejo bolgarski gospodarski in drugi ukrepi. Zapičba premožnja ni posebno velika Pač pa ima Bolgarija v Zedinjenih državah veliko število izseljencev, ki so nekateri prav premožni. Bije je v Ameriki samo iz Makedonije kakih 8000 ljudi. Med izseljenci in domovino so bile živahne zveze; zdaj so izseljeni pač prepusteni svoji usodi. Toda odsotnost ameriškega poslanstva iz Sofije je za

Bolgarijo olajšanje, ker bo zdaj popustila propagando proti osnim silam.

Tudi vojna napoved Anglije je razčistila medsebojno razmerje. Danes, pravi nemški poročevalec, je stanje takšno, da tudi pastirski v Bolgariji spoznavajo angleško igro nasproti Bolgariji, čeprav se je Anglija vedno izdajala za prijateljico in zaščitnico Bolgarov. Prej vedno živahna bolgarsko-angleška trgovina je izpolnjuje od nemške trgovine in že precej časa ni nobenega Bolgara več v Angliji.

Drugače pa je s sovjetsko državo Kljub temu, da je Bolgarija pristopila k paktu proti kominterni in kljub temu, da je zunanji minister Popov v bolgarskem sooporočju ostro govoril o Sovjetski Rusiji, vendarle zveze z Moskvo niso prekinjene. Morda, pravi poročevalec, je nadaljnji obstanek sovjetskega poslanstva v Bolgariji težko breme za državo, toda Bolgarija pač zastopa nemške interese v Italiji, kar ni brez pomena. Lahko si predstavljamo, kakšno obliko je zavzelo medsebojno uradno razmerje pri takem stanju. V Samari so na primer bolgarskemu vojaškemu atašeju odkazali za bivaljske majhno sobico, s katero se mora počasi odnesti zavoljiti. Toda to je le majhen izraz iz velike slike, ki se bo šele pozneje jasno videla. Za Bolgarijo, pravi poročevalec, pomenita obe vojni napovedi vsekakor korak, ki se ne sme podcenjevati.

natelj ljubljanskega EIAR-ja, bo dokončno odločila kandidatov sprejem ali pa bo zahtevala, da nadomesti prostovoljno izbrana komada z drugima, ako bi ne imela umetniške vrednosti.

Komisija bo odločala po: 1. splošni muzikalnosti, 2. harmonični natančnosti, ritmu, dinamiki, izrazu in tolmačenju in 3. tehnični stopnji (virtuoznosti). f) Kandidat sme predvajati še četrty komad, ako navzoča komisija smatra, da je to potrebno. g) Komisija more na podlagi izvedbo skupnega koncerta in določiti glasbene komade, ki naj se igrajo. Ta koncert se izvaja mesec dni po natečaju. h) Komisije — ki bo sestavljena iz 6 oseb, vsehvi predsednika — se bodo udeležile osebe nedvomne sposobnosti, izbrane med profesorji akademije in iz članov stalne komisije za natečaje igralcev na harmoniko ljubljanskega sejma. Komisiji bo priključena še sedma oseba, izbrana med občinstvom, ki prisostvuje skušnjam. Službo tajnika bo vršil tehnični ravnatelj za glasbo in zbor. i) Za vsakega tekmovalca se bo izpolnila iz

pisnik razsode. Komisija bo določila v zboru najvišjo mero 30 točk za vsako sestavino ocene, ki je predvidena v točki e), drugi odstavek. Zmagovalec bo kandidat, ki bo dosegel najvišje število točk. Vsi tekmovalci bodo razvrščeni po dobljenih ocenah. Tekmovalcem, ki bivajo izven Ljubljane, se bo povrnilo stroške za prehrano in pot. Občinstvo ima prost vstop. Prva nagrada bo koristen predmet v vrednosti 350 lir in diploma. Druga nagrada bo v vrednosti 250 lir in diploma, tretja pa v vrednosti 175 lir in diploma. Delle se bodo še druge nagrade. Vsi tekmovalci dobe diplomo o udeležbi. Najboljši bodo prijavljeni ljubljanskemu EIAR-ju za morebitno sodelovanje in sprejem. Prva dva po oceni bosta poslana v Film. Prveje za sprejem »natečaj se morajo predložiti pokrajinskemu Dopolavoru (Tabor 13) najpozneje do 15. februarja. Vsi udeleženci bodo zavarovani, kakor zgoraj. Na ta način nudi pokrajinski Dopolavoro skritim talentom možnost uveljavljanja.

Na Dolenjskem so ustrelili lepega jelena

Dol. Toplice 8. januarja

V kočevskih gozdovih v Rogu kraljestvu medveda, živi poleg rjavega kosmatina še mnogo druge divjadi, ki uživa lovsko zaščito in med katero spada tudi jelen, ki so redkejši prikazen na Dolenjskem. Lov na medvede in jelene se tod prireja le o posameznih prilikah udeležijo se ga povabljeni lovci. Kadar pa jelen zapusti zaščiten revir tedaj je kmalu po nem.

Tako sta v zadnjem času prišla dva jelena v sosednji revir kneza Auersperga. Opazil ju je lovski in gozdni čuvaj in sporočil svojemu gospodarju, ki je prvotno odločil, naj ju pustijo v miru zaradi škode, ki jo dela jelen na mladem gozdnem drevu s tem, da obide lubje in odredi da ju odstrela. Tako je padel en jelen že pred 14 dnevi. Drugi pa je prišel v ponedeljek 5. t. m. prav nizko v dolino, kjer je ugledel se popolnoma pospravil, da bi si poiskal hrane. Svojo predrznost pa je kmalu plačal z življenjem. Zasledil ga je lovec

kneza Auersperga, počil je strel in jelen se je zvrnil mrtve.

Jelen je prav lep eksemplar in tehtal 151 kilogramov očistil brez drobovja. Tudi rogovi mu je mogočno v velikosti 1 m s šestimi izrastki. Neprijetno pri tem pa je to, da je jelen padel že na drugem revirju, ki ni več last kneza Auersperga, temveč gozdarskega inž. Seuniga. Zato je njegov lovski čuvaj, ki je opazoval strel, spravil jelena na svoj dom, ga stehal mu odbil roge ter obvestil lastnika lova. Mejo med lovom kneza Auersperga in inž. Seuniga dela potok Cerkanj pri Podhosti. Jelen je padel že na desnem bregu potoka kakih 300 m proč in je še bežal približno 400 m v izotrajni inženirjevo lovišča.

Pravno pa je zanimivo tudi dejstvo, da je padel strel v času, ko se traja lovška zaščita za jelene, ki se prične s 1. januarjem vsakega leta. Pravi lovci navadno vedno pazijo, da se proti lovski zaščiti ne pregreše.

Z Gorenjskega

Nova prometna nesreča pri Sv. Križu. Na progi med Kranjem in Trzinom se je na Novega leta dan ob dveh popoldnih zgodila hula nesreča prav na istem križišču pri Sv. Križu kakor 22. decembra. Železniški stroj je pregazil konja in voz s tako silo, da je bil konj na mestu razmesarjen, eden izmed starih potnikov na vozu pa je bil na mestu mrtve. Dve osebi sta bili nevarno ranjeni in sta bili prepeljani na Golnik. Le vozniku se razen prestanega strahu ni nič zgodilo. O tem, kako je prišlo do trčenja na železniškem križišču, je uvedena preiskava.

Na cesti skozi Dovje-Mojstrano so bila izvršena nekatera popravila. Odstranjeni so bili nevarni ovinki in je bila cesta mestoma razširjena za 3 metre.

Na Jezerskem je krajevna skupina Koroske ljudske zveze o božiču obdarovala 140 otrok z igračami in pecivom. Cestni delavci so dobili nekaj podpore.

Iz Spodnje Štajerske

Zbiranje tople obleke, kožuhovine, smuču in smučarskih čevljev za vojake na vzhodni fronti se na Spodnjem Štajerskem nadaljuje. Poleg navedenih predmetov se zlasti sprejemajo volnene odeje. Tudi dekleta morajo oddati smučke, če so dolge 170 cm. Kdor daruje smučarske čevlje ali planinske škornje, takoj prejme novo nakaznico za navadne čevlje. V kratkem bodo izdelane umetniške slike o tej zbirki, ker je propagandni minister dr. Göbbels skupno s predsednikom Državne zbornice za upodabljajočo umetnost pozval umetnike, naj uporabijo posamezne prizore te zbirke, da bo spomin ohranjen tudi poznejšim rodovom.

Civilne poroke. V Zgornji Kungoti so se poročili Janez Hrastnik in Alojzija Žilko-va ter Janez Pivec in Franciška Kolmančeva. Poročil jih je župan Franc Vavpotič. Na Včavi sta se poročila trgovec in gostilničar Rudolf Fras in Marija Ferková. Nadalje sto se tam poročila Matija Trunkl in Alojzija Rožič. Poroko je opravil župan Ludvik Petz.

Novi grobovi. V mariborski bolnišnici je umrl 38letni kovinar Friderik Jurež iz Maribora. V starosti 81 let je umrl delavski invalid Stefan Emer iz Maribora, nadalje so umrli: 59letni obrtnik Dominik Kokol in 10letni sinček šoferja Franc Mesarič z Vurberga, nadalje 59letna zasebnica Bar-

bara Nemčeva in 76letna železničarjeva vdova Marja Steinmetzova.

Ponesrečen otrok. V Tinjah na Pohorju je padla 6letna Marija Šega v trenutku, ko ni bila nadzorovana v veliko posodo kropla in je dobila opekline po vsem životu. Prepeljali so jo v Slovensko Bistrico in od tam pa v mariborsko bolnišnico, kjer je izdihnila.

Nedopustno pretiravanje v izložbah. Mariborski dnevnik poroča o naslednji zadevi: V izložbi neke trgovine z električnimi potrebščinami, je ljudem posebno ugajala krasna namizna svetiljka, ki so jo želeli kupiti. Ko so v trgovini vprašali po ceni, jim je bilo sporočeno, da svetiljka ni na prodaj, marveč da je namenjena za trgovsko stanovanje. To pa ni bilo označeno na svetilki. Obrtno sodišče je zatorej ugotovilo, da se mora blago, ki ni na prodaj, označiti kot izložbeni vzorec. Lastnica trgovine je bila kaznovana z globo. Predsednik sodišča je ugotovil, da civilnopravno sicer noben trgovec ni obvezan, da bi prodal posamezne predmete iz izložbe. Vendar pa je treba nujno priporočiti, naj bo oprema trgovskih izložb skromna in naj se ne drami posebno poželjane kupcev, saj je znano, da je občinstvo ježno nad raznimi neprimerimi opremani izložb, ki niso v skladu z dejansko zalogo.

O organizacijskem delu v ptujskem okrožju je podal okrožni vodja Fritz Bauer te dni določila poročila, v katerem navaja: V vsem okrožju je 29 krajevnih skupin Heimabunda. V tečaju je bilo izloženih 120 delovodij. Bilo je prirejenih 42 večjih in 172 manjših zborovanj, ki se jih je udeležilo okrog 100.000 poslušalcev. Pregledanih je bilo 200 obratov. Prirejenih je bilo 161 tečajev nemščine, ki se jih je udeležilo 12.000 ljudi. Med bramborci je organiziranih 19.800 moč v 55 oddelkih; 240 moč se je tri tedne šolalo v Rogasčji Slatini.

Koncert za zimske pomoči. Mariborski moški pevski zbor bo priredil dobrodelni koncert za zimske pomoči v okviru ponovne zbirke v dnevi 24. in 25. januarja.

O zimski zbirki za vojake na vzhodni fronti je objavil mariborski dnevnik na praznik Treh kraljev podrobnejši pregled, ki izkazuje, da je bilo doslej izročenihih na Spodnjem Štajerskem 110.000 različnih daril. Z vsega štajerskega je doslej bilo odanih 15 vagonov, nadaljnjih 23 pa je pripravljenih za predajo. Spodnja Štajerska je doslej oddala za 8 vagonov obleke in kožuhovine. Gauleiter Ueberreither se z javnim razglasom zahvaljuje vsem darovalcem, obenem pa objavlja, da se zbirka še ves ta teden nadaljuje.

Počakanje zveste službe. Na Poševem posestvu pri Mariboru so počastili viničarja Leopolda Mačka in njegovo ženo Kunigundo za 20 letno zvesto službovanje. Krajevni kmetski vodja jima je vprilo vseh uslužbenecov izročil častni listini in denarno darilo. Prisotni so bili tudi predstavniki krajevnih oblasti.

V Gradcu je umrl v starosti 85 let dvorni svetnik v pokoj Viktor Verderber. Kakor pravi mariborski dnevnik, je bil dobro znan tudi na Spodnjem štajerskem. Bil je v Mariboru od 1902 deželnosodni svetnik, 1907 je prestopil k državnemu tožilstvu nakar je bil od 1909 do 1919 višji državni tožilec. Mariborski dnevnik pravi, da je njegovo ime vedno zvezano z borbo za ohranitev nemštva na jugovzhodu nemške države.

Avtomobilska nesreča na itsem ovinku. Te dni smo poročali, da je v št. Lovrencu na Pohorju zadel neki osebni avto ob postni avtoBUS in je bilo več potnikov poškodovanih. Zdaj se je prav tam zgodila nova nesreča in sicer sta trčila neki osebni in neki tovorni avto. Dva potnika sta se hudo poškodovala na glavi, vozač pa se je lahko poškodovan. Osebni avto je skoraj docela razdejana. Ranjenca so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Tudi v ptujskem in ljutomerskem okraju so zbrali vagon toplih oblek, smuču in čevljev za vojake na vzhodni fronti. V ponedeljek ob 14. so zbirko svečano izročili vojaškemu predstavniku na Schillerjevem trgu v Ptuj. Takoj po prevozu so bili vozovi zapeljeni na ptujski kolodvor in je bila zbirka vtovorjena v vagon.

Metliško pismo

Metlika, 7. januarja

Ob letošnjih božičnih praznikih, ki se te dni zaključujejo z unijatskim božičem, je zagrenila našo blagolustnost mimo drugega smrti, ki je zlotovno zamahnila po starih koreninah, razpletelih široko v domačo zemljo, ki jih je gojila in dojila kot dobra majka svojo verno decu.

Na Hribu je umrl v 86 letu svoje dobe stari Jože Nunar, ki si je baš s podporo svojega vrliga zeta Poljaka dogradil novo ljubko hišico, ki pa se je le dve pomladi grei na soncu pred njo, uživajoč hlad košatih jablan. Bil je Nunar pol mešan, pol kmet, kakor je večina naših mož, ki morajo s trdom in znojem skrbeti za svoj dom in rod. Vsakega zase je premalo, a oboje skupaj komaj zadošča za skromno preživljanje, da se rodna streha ne sesuje. Nunarjeva hiša stoji na vznožju vinorodne Veselice. V prejšnjih letih je skrbni gospodar premočnokrat poslušal vesele povpeke, ki so se oglašale izpred zidanice kot vriskajoča napoved zadostnih in gostoljubnih vinogradnikov. In kakor so sedaj zamrle te znanilke dobre volje in blagih sre, tako je tudi starega Nunarja zajela gluha noč pri Sv. Roku. Popotniki z Veselice v mesto in obratno ne bodo nič več srečavali resno-častljivega lica starega moža, ki je imel za vsakogar dobro in prijazno besedo, kdorkoli je stopil poleg njegovega doma.

Kmalu za njim se je za zmeraj poslovil od nas v isti starosti kakor Nunar mešan in kolarski mojster Anton Sušec, od kraja izčrpan od dela in napa, ki sta ga spremljala od mladih nog do groba. Sušec je bil v svojem obrtu odlični strokovnjak, ki je slovel po svoji poštenosti, po svojem tihem in možatem značaju. Bil je zvest član galskega društva skoraj od prvih let, ko je bilo v Metliki ustanovljeno (leta 1869). Aktivno je delal vsekdar, kadar je kje v mestu ali okolici splehtal reči petelin na strehi. Gasilci so svojega dobrega tovariša spremili na zadnji poti, ob grobu pa se je od njega poslovil z iskrenimi besedami galski starosta in župan Ivan Malešič, ki je naglasil vrline pokojnega Sušca kot gasilca, obrtnika in meščana. Očetov obrt obavlja sedaj z enakim uspehom njegov sin Franjo. Stara garda Metličanov s Hriba in Počega je z odhodom Nunarja in Sušca izumrla. Trček, Žugelj, Kompare, Kopinč, Zavrtnik, Bežeg, Prosenik, Hočevar, Kifinar in drugi — kdo bi vas ne imel v mislih, ko grobovi goltajo zadnje predstavnike staroslavne metliške veljavnosti. Le ena je naša želja: da bi mladi rod stopal po poti vaše močlasti, deloljubnosti in vašega vzornega poštenja!

Štuparjevo malenco je zagrnila tihota in žalost, ko je po daljšem bolehanju umrla gospodinja Katarina, rojena iz trčne meščanske hiše Ivanetičeve. Bilo ji je šele 53 let. Za vrljo, nad vse marljivo gospodnjo in skrbno materjo žaluje mož Jože Štupar, mlinar in mešan, zgledno delaven mož. Njen prerani grob objema z gorečo ljubeznijo petorica otrok. A stara dva štuparja, on 86, ona 82 let, bi rada zamenjala neutrudno, vedno pozorno in skrbno mamo, če bi se dala preokreniti višja zapoved, ki nam cesto ravna k Sv. Roku! Ta tihota žena, ki je imela skrb samo za dom, je bila na poslednji poti deležna počestjenja iz vseh slojev mesta in okolice, saj je njen dobi glas segal daleč tja v deveto vas. Blag bodi spomin plemeniti ženi in materi!

V sosednjih Rosalnicah, kjer so znamenite Tri fare, znane po svojem jernejevskem prošenju, je umrl zadnji možki potomec iz roda Vrančičarjev, po domače Bošček Jurij, star blizu 90 let. Bil je vsem trifarskim romarjem znan godec, ki je potoval s svojo violino od šotora do šotora in ubliral strune v milozvočnih narodnih popevkih, zdravicah in pohodnicah. Bili so trije bratje Vrančičarji-Bosci: Niko, Janez in Jure, ki so sloveli kot samouki godci, ki niso preskočili nobenega prošenja, nobene svatbe, nobene poroke, nobenega godovnega dne, da bi ne počastili znanec in prijateljev v Metliki in okolici s svojo zmeraj veselo in slavnemu dogodka odgovarjajočo muziko. Čutara vina, hleb kruha, kos pečenja in še nekoliko zdrave valute po vrhu — hej, Boščekovi mladiči, kdo bi ne bil vesel! Umrla sta Niko in Janez, le Jurij je vse do zadnjega nadaljeval sloveče izročilo svojega rodu, dokler ni tudi njemu odpovedal lok in se mu ni pretrgala zadnja struna. Nekoliko let je bil v Ameriki v San Francisku, kjer je muzicalal ženskam, ki so imele grudi kot buče in so tako divje pisale, da so se jim noge izmikale v kolikih. — Sploh bi se dalo o narodnem godcu Juriju Boscu povedati nešteto veselih prigod, ki bi pričale o njegovem redkem značaju in bistrem promatranju sveta in ljudi. Iz Amerike ga je prignalo domov ono domotožje, ki je svojstveno vsakemu belemu rojaku. Bošček Jurij je dolgo živel, dolgo godel, se dolgo veselil življenja, a tragika tega narodnega muzikanta je v tem, da je onemel baš v dnah, ko bi zopet mogel koledovati od hiše do hiše, da si napolni prazno vrečo in da visoko zapoje njegove gosli oblačno novoletnico: »Na tom mladom letu veselimo se, mladoga Kralja mi molimo!«

Sv. Trije Kralji so preromali Italijo

Turin, za god sv. Treh kraljev

O prazniku sv. Treh kraljev se v Italiji vključno temu, da je praznična zbranost ta dan bolj posvečena tradicionalni Befani kakor pa čiščenju treh Molih, vsako leto oživlja spomin na sv. Tri kralje, Gašparja, Miho in Boltežarja, ki jih je zvezda z Jutrovega pravedla v Betlehem, da se poklonijo božjemu detetu. Spomin nanje je živ predvsem spričo dejstva, ker legenda pripoveduje, da so trupa treh kraljevskih svetnikov po smrti romala skozi Italijo.

Kakor je ohraneno po ustnem izročilu, so sv. Trije kralji umrli mučenške smrti. Cesarica sv. Helena je baje odkrila njihove grobove v Jeruzalemu in dala trupla na skrivnem prepeljati v Carigrad, od koler so nato prišla v Italijo. Iz Carigrada so zemske ostanke znamenitih treh svetnikov, kakor trde nekateri zgodovinarji, po morju na lalji pripeljali v Genovo. Tu so krste s svetimi trupli med velikimi obrednimi svečanostmi naložili na dragoceno okrašen voz ter jih prepeljali v Milan. Mimogrede se je voz za nekaj časa ustavil tudi v Turinu. V casih prvega krščanstva je od ligurske obale držala v Milan ena sama cesta, ki je na Kadibonskem prelazu nad Savono prestopila Apenine, prešla v dolino reke Pada in preko Turina krenila dalje proti Lombardiji. Legenda, da so trupla sv. Treh kraljev potovala tod, utegne imeti nekaj zgodovinske osnove, ker je ohranjen podoben opis obrednih slovesnosti, ki so jih bila na prevozu deležna v Turinu. — Iz Milana so leta 1163. prepeljali pozemske ostanke

sv. Treh kraljev v Köln, kjer počivajo zdaj v razkošnem mavzoleju kölnske katedrale, spoštovani in čiščeni od vsega vernega sveta.

Razen legendarnih osebnosti treh Modrih pa je letos deležna v italijanski kulturni javnosti še posebne pozornosti zvezda, ki jim je z Jutrovega v Betlehem kazala pot. Zvezdoslovci so 1. avgusta 1940 do februarja 1941 opazovali konjunkcijo planetov Jupitra in Saturna in ob tej priliki se je vnovič načelo vprašanje, ali čudovita zvezda, o kateri govori Sv. pismo, ni morda predstavljala podobnega nebesnega pojava. Jezuitski pater Holmeister je v zadnjem zvezku revije »Civiltà Cattolica« objavil obširno razpravo, v kateri z zgodovinskega, astronomskega in astrološkega vidika razpravlja o tem vprašanju. Pater prihaja do zaključka, da je konjunkcija, ki so jo zvezdoslovci opazili prel etom dni, imela podobno predhodnico leta 70. pred našim štetjem, to se pravi, približno v času, v katerem je bil Kristus rojen. Ne verjame pa, da bi bili mogli Modri, ki so bili vendar učeni astrologi, iz tega pojava sklepati na čas in kraj Odršenikovega rojstva. Vsekakor pa so si konjunkcijo lahko tolmačili kot znamenje in pripravo na bližajoče se važne reči.

Zvezdo, ki je Modre vodila z Jutrovega v Betlehem, razlaga pater Holmeister kot čudež v običajnem pomenu besede, torej kot pojav izven fizikalnih zakonov vzročnosti, ki si ga je bog izbral kot znamenje svojih namer.

Priprave za diletantski dan Dopolavoro nudi talentom priložnost uveljavljenja

Ljubljana, 8. januarja

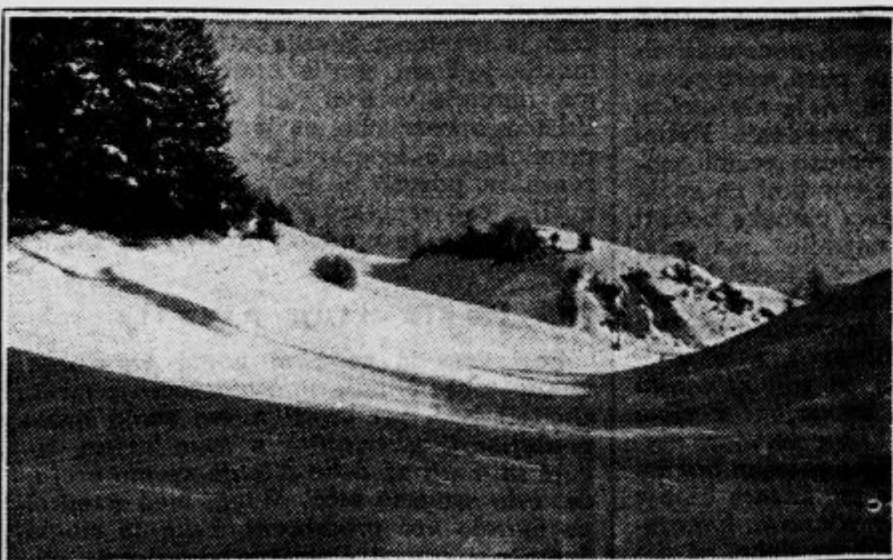
Z novim letom je pokrajinski Dopolavoro v Ljubljani znatno razširil svoje delovanje. Dne 6. januarja je bil ustanovljen Dopolavoro za Oboroženo Silo, dne 25. januarja pa bo prirejen »Diletantski dan«. Kakor nam poroča ljubljanski pokrajinski Dopolavoro se »Diletantskega dne« lahko udeležijo vsi državljani slovenske narodnosti, ki prebivajo v Ljubljanski pokrajini in so dobrega moralnega vedenja.

»Diletantski dan« je razdeljen v tri oddelke: a) glasba, b) petje, c) posnemanje. V odseku a) bodo lahko nastopili oni, kateri igrajo na glasbila raznih vrst, v odseku b) oni, ki imajo izredne pevške sposobnosti, v odseku c) pa oni, ki imajo izredne sposobnosti v posnemanju, izvemši tako, ki bi utegnili žaliti vero, dostojnost in ustanove. Udeležba je dovoljena obojemu spolu, vstevši otroke. Udeleženci morajo predložiti prošnje za vpis do 18. januarja. Formular dobijo na sedežu pokrajinskega Dopolavora (Tabor 13, tel. 26-21). Pokrajinski Dopolavoro si pridržuje pravico zahtevati, da na sedežu izvedejo vsi tekmovalci skušnje ter lahko izključijo one, ki bi se pokazali nezadostno pripravljene. Posebna komisija treh umetnikov bo izrekla razsodbo. Prireditve se bo vršila pred občinstvom in bo spored vseboval imena nastopajočih. Začetek prireditve bo 25. januarja ob 14. uri. Najboljši diletanti bodo

prijavljeni ljubljanskemu EIAR-ju za morebitno sodelovanje. Prva dva po oceni v vsakem odseku bosta poslana na stroški Generalnega tajništva Narodne Ustanove Dopolavoro v Rim za radiododajo, katero izvršuje rimska postaja EIAR-ja o priliki »30 minut v svetu«. Po skrbi pokrajinskega Dopolavora bodo vsi udeleženci zavarovani na isti način, ki velja za prireditve, organizirane od N. U. D., dočim odklanja vsako odgovornost za škodo, ki bi nastala stvaram. Udeležencem, ki bivajo izven Ljubljane, se bodo povrnilo stroški za pot in prenočišče.

Pokrajinski natečaj za igralce na harmoniko bo 22. februarja. Natečaj se lahko udeležijo vsi državljani slovenske narodnosti, ki prebivajo v Ljubljanski pokrajini in ki so dobrega moralnega vedenja. Tekmovalci mora podpisati posebno prošnjo za vpis v natečaj, katero lahko dobi v pisarni pokrajinskega Dopolavora (Tabor 13, telefon št. 26-21). Natečaj je razdeljen v dva razreda: 1. kromatično harmoniko za otroke — a, za odrasle — b. 2. klavirsko harmoniko za otroke — a, za odrasle — b. Kandidat mora izvesti tri komade, od katerih je eden obvezen, dva pa lahko izbere sam. Obvezni komad je razdeljen za kromatično harmoniko, za klavirsko harmoniko za otroke in odrasle. Posebna komisija, katere se po pravu udeležijo tehnični ravnatelj za glasbo in zbor ter rav-

Sneg je nanovo pobelil vso Ljubljansko pokrajino

Ljubljana, 8. januarja

Dolgo se nam je ponujal, zdaj se po malem uveljavlja. Suho vreme okrog božiča in novega leta se je izpreverilo v neprijetno odjugo, med katero pa je venomer dišalo po snegu. Tropa je bilo samo, da se ozreže spet nekoliko ohladi, pa nam bo nasulo pršica, da bodo gotovo še obilno odškodovani vsi naši dilcarji, ki letos kar ne morejo več strpeti doma. Sicer pa s smučarji tudi letos ni tako klavirno, kakor se nam to kaže v Ljubljani in njeni neposredni okolici. Kdor se potrdi nekoliko dalje v dolenjsko ali notranjsko smer, najde zadosti belih pobočij. V Kočevju in tam okrog

se lahko ves čas smučajo po milih volji. Na Blokah je bil božični obisk smučarjev prav znamen. Včeraj zjutraj, ko je začelo v Ljubljani prav na drobno naletavati, je v kočevskih predelih in na Blokah že kar izdatno snežilo. Prebivalstvo se je novega snega kar razveselilo, kajti poldneva zadnjih dni je bila že kar nezmožna in je povzročila tudi celo vrsto nesreč. Novi sneg, čeprav južen, je že v teku večeršnjega dopoldneva obeljal v 10 cm debeli plasti na stari podlagi, v Ljubljani in okolici pa se je sproti razgubil na mokrih tleh. Vsekakor je posledek suhe zime zaenkrat končan. Naši dve sliki pa bosta gotovo dali temu ali onemu

smučarju izpodbudo, da gre pogledat na Kočevsko ali na Bloke.

V teku večeršnjega popoldneva je bil sneg vendar vztrajen in se je proti večeru že kar odločno uveljavil. Ozračje se je ohladilo. Prav na drobno je sneg naletaval vso noč in zjutraj je bila Ljubljana spet pod belo odejo. Tudi danes venomer nalezava droben pršič, da ga je za smuk že kar zadosti. Verjetno je, da bo snežena plamt še precej narastla, ker je sneg dobil zadostno podlago in ker je odjuga popolnoma minila. Sneži po vsej Ljubljanski pokrajini.

Rad bi bil policist...

Paolito Solvas iz San Paola v Braziliji se je po dvajsetletni tatinski karieri, ki mu je prinesla veliko kazni, odločil, da se poboljša. Hotel si je poiskati delo, ki bi mu dajalo pošteno zaslužko. Po dolgem premišljevanju si je našel ta poklic, imenil je, da ima še največ sposobnosti za policista. Zato je naslovil prošnjo na policijsko ravnanstvo v Rio de Janeiro, podkrepil pa jo je z dolгим seznamom svojih del, ki naj bi dokazovala njegove sposobnosti. Ta dela pa so sledeče vrste: mož se ponaša, da je izvršil tri sto tatvin, a so ga kaznovali samo za dva in dvajset, dalje je navedel, da je v svetu zlikovcev kakor doma, pozna vse skrivnosti tatinskega, vlomilskega in sleparskega zpo-

klica in je prijatelj najbolj drznih zločincev. Iz vsega tega sledi, je zaključil svojo ulogo, da ima velike izkušnje, ki bi jih bilo greh puščati v nemar, namesto da bi se izkoristile policiji in pravici. Če je bil sposoben izvršiti toliko zločinov, bo tudi sposoben uspešno onemogočiti zločine svojih starih tovarišev. Poleg vsega tega pa naj policija upošteva, da hoče postati sedaj poštenjak in si služiti življenje tako, kakor se spodobi.

Kakšen bo odgovor janjarskega policijskega ravnanstva, še ni znano, domnevajo pa, da bodo tam najprvo proučili seznam tistih 280 zločinov, o katerih pravi vrli mož, da zanje ni bil kaznovan.

Mož je imel prav

Pri neki sodni obravnavi v Carigradu je obtoženec, 78 let stari možak, spravił sodelnika in vse navzoče v nemajhno zavedanje, ki je odgovoril na vprašanje, da-li ima kaj sorodnikov, dobesedno: »Imel sem samo polbrata, ki je pa umrl skoraj 130 let tega.« Sodnik je menil sprva, da se je mož zmotil ali pa da se hoče norčevati, toda potem se je izkazalo, da je bil ta odgovor popolnoma v redu.

Obtoženec se je rodil kot sin iz drugega očetovega zakona l. 1863, ko je šel njegov oče že sedemdeset let. Oče pa se je poročil že v svojem 20 letu in še isto leto, to je 1813, mu je prva žena rodila sina, ki je umrl že nekoliko dni pozneje. Odtlej

zakonca nista imela otrok, 1860 je žena umrla. Dve leti pozneje se je stari vdovec in lastnik priličnega imetja znova poročil z dvajsetletnim dekletom in naslednje leto mu je ta dala sina, to je moža, ki je stal sedaj pred sodnikom in ki je s svojim odgovorom spravił dvorano v začudenje. Toda od kar se je rodil njegov polbrat do danes, je v resnici minilo skoraj 130 let, Turški listi, ki poročajo o tej zgodbi, omenjajo, da ni tako edinstvena, kakor bi bilo videti na prvi pogled. Navajajo primer vojvode Leicesterskega, ki je ućakal 95 let in je lahko trdil, da je imel polsestro, ki mu je umrla pred 150 leti.

Opice zanetile velik požar

Iz mesta Manausa v sredini Brazilije poročajo o nenavadnem požaru, ki je uničil celo indijansko vas ob reki Solimoesu med Caissaro in Coaryjem. Požar je nastal ob belem dnevu, ko so bili vsi rdečki po svojih opravkih združeni v kočah so ostali samo nekateri stari, kakšna ženska in otroci. Ker se je ogenj širil z bliskovito naglico in ni bilo nobenega moškega doma, ki bi mogel pomagati, so pogorele vse kočice do tal, zgoreli pa so tudi nekateri stari, ki se niso mogli ganiti, in otroci, ki jih ženske niso utegnile pravčasno spraviti na varno.

Požar so zanetile — opice. Ko so se inoški vrnili domov, je neka ženska povedala, da je bila opazila trop teh živali, ki so pritekale iz gozdovja, vdrle v neko koco, kjer je ogenj gorel na ognjišču, pobrale goreča polena in odhitela s temi zažigati druge kočice. To se je zgodilo tako naglo, da bi jim nihče ne mogel tega preprečiti, živali so nato izginile. Menijo, da so se

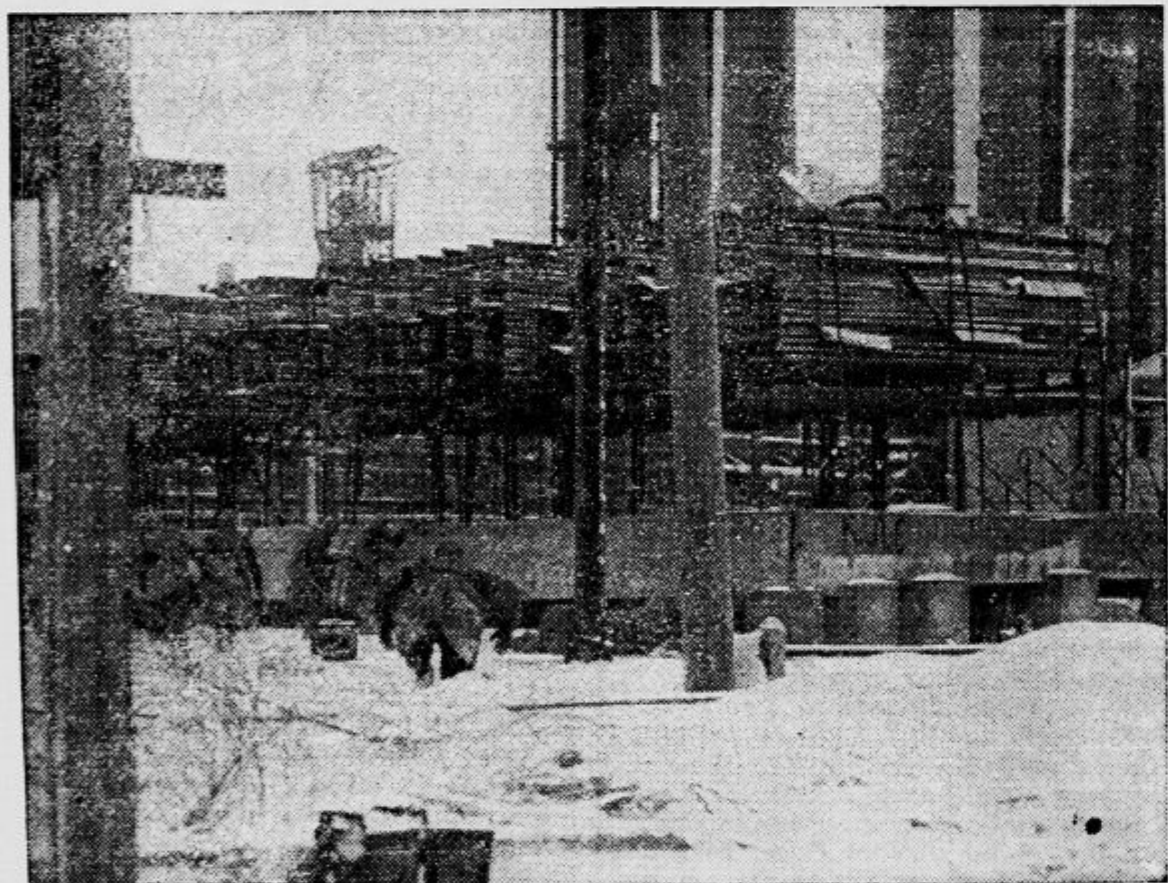
hotele maščevati za kakšno nasilno dejanje, ki so ga izvršili proti njim domačini na lovu čakale so ugodne prilike, ko ni bilo moč doma in so svojo namero izvršile z vso temeljitostjo.

Kareljci se vračajo domov

Po lanskim mirovnim pogodbam v Moskvi se je nad 400.000 oseb izselilo iz ozemlja Karelije, ki je pripadla Sovjetski Rusiji, na Finsko. Finske oblasti in ljudstvo so se prizadevali na vse načine, da jim olajša težki položaj. Odkar pa so Finci znova zasedli Karelijo, se je pričelo preseljevanje njenega prebivalstva nazaj. Kakor poročajo iz Helsinkov, se je vrnilo domov že okrog 80.000 oseb.

Obnovite naročnino!

Fronte rusko — Z ruske fronte

Combattimenti di reparti italiani per la conquista della zona industriale di una città del bacino del Donetz — Italijanski oddelki v borbah za osvojitve industrijskega predela nekega mesta v Dončevi kotlini

Kulturni pregled

Kako naj čitamo?

I.

Umetnost čitanja

Odnos čitatelja do knjige se spreminja od rodu do rodu. Tam, kjer so odkrivali pradedje duhovno gotovost in dedje srčno tolažbo, iščejo očete gotovo miselno zabavo, da bi potlej vnuki stikali po čutnem razkošju in pravniki nemara samo po sredstvu, ki bi jim razdružilo živce. Razmerje, ki je bilo nekoč versko in potlej strastno, se je počasi spremenilo v hladno ravnodušnost, ki se potlej še umika sladokusju in kavi zabavi. Vsi čitamo zelo mnogo in sicer knjige prav pester vsebine, vendar ne beremo zadošči vdano, ponižno in pošteno. Knjižarnarji, kolporterji, založniki nas zapeljujejo s pravo povodnjo novih ali na novo izdanih knjig; javne knjižnice in zasebne izposojevalnice nam nudijo knjižne zaklade in šund starejše literature, splošno priznane knjige ali take, ki jih ljudje vse-mu odporu navkljub povsod požirajo... Nič ne more tožiti, da bi mu bilo nedostopno obilno in raznovrstno čtivo. Z vseh strani se oglašajo opravičeni in samozvani glasovi, ki se zavzemajo za kakovost in vrednost čitanja; šola opozarja mladino zgolj na vredne spise, ki razširjajo duševno obzorje in vzgajajo srce; poljudna in strokovna kritika v dnevnem tisku in v drugih časopisih opozarja na nova pomembna dela in odklanja plehki plevel in ničvredni kokoli literarne žetve. Delavci za ljudsko vzgojo, umetnostni pedagogi, vneti knjižničarji sestavljajo in izdajajo seznamne vzornih knjig, katerih premišljena izbira utvršča po možnosti splošno izobrazbo in daje navedilo, kako naj si izmed pesmi, povesti, romanov izbiramo prav najbolj

klena dela. Tako lahko rečemo, da je dobro preskrbljeno za čitatelja, ki mu gre predvsem za kvaliteto berilo. Toda za neko bistveno važno stran literarne vzgoje ne skrbi skoraj nihče; nobeden izmed nas se ne spominja, da bi ga bil kakšen večak poučil o tem, kako je treba čitati, po kakšni poti sprejemati vtise iz knjige, kako se sporazumeti z njenim piscem in njenimi junaki; vsi pač slutimo, da obstoji neka važna in dragocena umetnost čitanja, vendar obžalujemo, da nismo imeli prilike naučiti se te umetnosti. Nasprotno vidimo, da je čedalje manj teh, ki se v nji res spoznajo in da je v drugih dobah bila ta umetnost splošnejša. Kako važna je ta senčna stran sodobne slovstvene kulture, ki jo sicer tolikanj hvalijo!

Kako so nekoč čitali Sveto pismo

Ce bi hoteli označiti vzgleden tip popolnega bralca, ki je bil z umetnostjo čitanja ne samo prežet, marveč tako rekoč od nje obnjen, bi ne mogli nikogar navesti; z večjo pravico nego evangeljskega kristjana starih reformacijskih časov, čitatelja, ki se nagiblje nad svoje Sveto pismo. Biblija mu ni samo neka knjiga, marveč knjiga knjig, da lahko bi rekli: cela literatura. Tam najde vse, kar potrebuje: pouk in zabavo, povzdiglo in užitek oddih v življenjski vsakdanosti in zbranost prazničnega trenutka. Sveto pismo mu pripoveduje o vojnih dogodkih, pri katerih ni treba niti trenutke izgubiti, na kateri strani je resnica in pravica; ono ga tudi razveseljuje z ljubeznivimi zgodbami sramežljive ljubezni, rodbinske srce in otroške nedolžnosti; to niti

Šolarjevo maščevanje

Na hud način se je maščeval nad svojim učiteljem neki učenec osnovne šole v Angersu na Francoskem, ker je moral zavoljo nekega pregreška v kot klecat. Poleg njega je bil obešalnik z učiteljevo suknjo in v nekem trenutku, ko ni nihče pazil nanj, je začel deček iz dolgega časa stikati po njenih žepih. Našel je v njih zavitek s 1500 franki. Takoj si je izbral načrt za svoje maščevanje. Zavitek je vtaknil v svoj žep, ne da bi ga pri tem vest preveč pekla — morda zavoljo svoje mladosti tudi ni bil sposoben presoditi, kako velika vsota mu je padla v roke in kakšno škodo bo imel učitelj od njegovega dejanja. Ko se je pouk končal, je deček zbral okrog sebe vse svoje tovariše in razdelil mednje ves denar, niti stotinke ni obdržal zase. Le malo časa pozneje je učitelj ugotovil, kaj se je bilo zgodilo, toda bilo je že prepozno: vseh 1500 frankov je bilo že potrošenih za slaščice, igrače in kinematografske vstopnice...

Dolgo pismo

Najdaljše ljubezensko pismo je napisal sredi 14. stoletja neki dvorjan angleške kraljice Elizabete in je bilo naslovljeno na neko njeno dvorno damo. To pismo je obsegalo navzile temu, da ni bilo tedaj ne pisalnih strojev ne tipkarič, nič manj nego 400 strani in vse te strani so odlični dami zagotavljale najbolj gorečo ljubezen. Da-li jo je ta gostobesednost ganila, nam kronika, žal ne pove.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Petrček je šel z očetom na sprehod. Mimo njiju je švignilo nešteto avtomobilov. »Povej, očka,« je dejal Petrček, »zakaj imajo vsi ti avtomobili številke zadaj?« »Da vemo, katerim lastnikom pripadajo,« ga je poučil oče.

»Ah, tako,« je menil Petrček. »Komu pripada n. pr. ta avto s št. AB 98.765?«

»Nu, kako je z družino?« je vprašal Miha Jaka.

»Hvala,« je odgovoril ta. »Žena se uči mandoline, hči klavirja in sin saksofona.«

»A ti?«

»Jaz se pa učim ves ta trušč prenašati!«

»Minka, preproge pa morate malo močnejše iztepati!«

»Toda potem se tako strašno prašijo, milostiva!«

Sedela je poleg znamenitega pisatelja in se je čutila dolžno, spregovoriti o njegovi novi knjigi. »Posebno konec je naravnost sijajen!« je dejala.

»A kaj pravite, milostiva, o začetku?« jo je vprašal z zanimanjem.

»Tako daleč pa, na žalost, še nisem,« je priznala.

»Koliko let prav za prav šteješ, Janeček?«

»Tu se res ne spoznam več. Ko mi je bilo osem let, jih je štela moja mati 27. Tega je sedaj tri leta. Sedaj pa jih ima moja mati samo 26. Torej bi jih imel jaz samo 7...«

»Halo, kam pa tako naglo?«

»Pravkar mi je nekoč ukradel avto in mož je vozil tu mimo.«

»Pa saj vendar ne misliš, da ga boš dohitel peš?«

»Seveda ga bom: zaboja z orodjem nima s seboj in jaz svoj voz dobro poznain!«

»Ali se razumete na flirtanje, dragi mojster?« je vprašala nekoč oboževalka nekega pesnika.

»Na žalost prav nič,« je odgovoril. »Nekoč sem to poskusil, pa takoj po tem poskusu sem bil vprežen v zakonski jarem.«

Volkulja terorizirala vas

Velikanska gladna volkulja je prišla pred dnevi z zasedenih hribov v okolici španske vasi Navatagordo v avilski pokrajini in vsejala med vaščane zmogo in grozo. Potem ko je krvoločna zverina napadla več čred in raztrgala številne živali, se je lotila tudi pastirjev in jih šest ranila.

Pozneje je vdrla celo v neko kočico ter napadla kmečko družino očeta, matere in mladoletnega sina. Napad se je izvršil tako nenadno, da nista oče in sin utegnili storiti nič drugega, nego da sta z lastnim telesom zaščitila mater. Sledila je grozo-

vita borba, v kateri je pobesnela žival na strašen način zdelala oba moža. Ženska pa med tem tudi ni izgubljala časa. V trenutku, ko je to utegnula, je pograbila sekuro za sekanje drv in je planila nad zver, ki jo je toliko časa obdelovala po glavi in telesu, dokler ji ni obležala razmesarjena poleg krvavečih teles moža in sina. Njeno junaštvo ni bilo zaman, kajti po poročilu iz avilske bolnišnice, kamor so spravili oba moža, ju bodo mogli zdravniki rešiti, čeprav bosta nosila vse življenje znamenja na to divjo borbo.

Finsko zdravstvo

V dvajsetih letih, od kar je postala Finska samostojna država, je doživela tudi v zdravstvenem področju velik napredek. Iz Helsinkov poročajo, da se je med drugim umrljivost za tuberkulozo znižala od 23 odtisočev na 15 odtisočev, otroška umrljivost pa od 19 na 6 odtisočev. Državna zdravstvena organizacija ima svoje sodelavce v vseh finskih zdravniških krogih. Pri prebivalstvu, ki šteje okrog 3 milijone duš, razpolaga Finska s 1400 zdravniki, med njimi 200 žensk, in s 5000 colniškimi strežnicami.

Poglavitna pravila

Poglavitni in neogibni pogoji pravilnega in uspešnega čitanja je osredotočenost misli. Čitatelj bodi pri knjigi z vso svojo dušo, predaj se ji za trenutek z vsem bitjem, izgubi se v nji za dobro čitanja vsemu svetu, da celo samemu sebi! Mnogi med nami si ne morejo več predstaviti, kako je moglo Sveto pismo med čitanjem tako docela obvladati bralčev misel; toda vsak izmed nas je gotovo doživel v gledališču tisti močni vtis, ko je zagrabljivo dejanje potegnilo v svoj vrtnec, tako da je gledalec pozabil na svojo usodo, svoje odnose, svoje skrbi ter trpel, se boril in ginil z dramskim junakom, s katerim se je za hip docela poistovetil. Čitajmo povesti in romane tako intenzivno, da se naš življenjski interes popolnoma strne z njih dejanjem, da nam srce neha utripati s svojim tempom in se napeto vzemirja v vzvišenem ritmu srca teh junakinj in junakov, ki nam o njih pisatelji pripovedujejo. Nasprotno knjigam, ki ne morejo vzbuditi v nas te močne sugestije niti

E. I. A. R. — Radio Ljubljana

Parliamo l'italiano

Schema della XXIV lezione che verrà tenuta dal dott. prof. Stanko Leben venerdì 9 gennaio 1941-XX, ore 19.

Tu natisnjeno besedilo je samo ključ za vse one, ki slede pouku italijanske po radiu, Italijanske ure so samo na sporodu ob ponedeljkih, sredi in petkih, vedno ob 19. ure zvečer. Prihodnja lekcija se bo izjemoma vršila — namesto v ponedeljek — v torek dne 13. januarja.

LEZIONE VENTESIMA QUARTA

Il tempo d'inverno

— Vogliamo fare una passeggiatina?
— Oggi? Con questo tempo? Guardate in poi il tempo che fa!
— Sì, è vero, brutto tempo
— Fa freddo?
— Abbastanza. Oggi all'aperto abbiamo cinque gradi sotto zero; stanotte ne gelato.
— Allora restiamo piuttosto a casa, a goderci il caldo e il barometro com'è?
— Al brutto.
— E il cielo?
— È uniformemente grigio, molto coperto.
— Ma non nevica ancora, spero?
— Non ancora; le montagne però da un pezzo sono tutte coperte di neve.
— Tira vento?

— Si che tira; un vento freddo, un ventaccio di tramontana.
— E allora, decisamente, preferisco restare a casa.

ESERCIZIO

Traducete? Ali si videl moja brata? Videi sem ju in jima rekli, naj (di z nedolčnikom) naju počakata. — Ali ni nočeš kupiti šopek (mazzolino) teh lipih vizolice (violetta)? Zelo rad. Hvala ti (z glagolom ringraziare). Prosi te, da (di z nedolčnikom) mu vrneš (rendere) ce an (piccozza), ki ti ga je posodil pred enim mesecem — Ali potrebuješ (aver bisogno di) novo obleko? Zelo o potrebujem. — Brat piše, naj (di z nedolčnikom) mu pošljemo nekaj (un po') perila (biancheria) — Kaj Vam je povedal lepega? Nič zanimivega. — Napravi mi limonado (limonata)! Ali jo hočeš toplo ali mrzlo? Napravi jo mlačno! — Ali si jim vse povedal? Sem. In kaj so rekli? Da jim je žal (biti žal = dispiacere). — Tvoj načrt (progetto) mi ugaia; odobravam (approvare) ga — Kaj ste mu hoteli kupiti? Še sam ne vem. — Ta kava je izvrstna; ali jo hočeš tudi ti skodelico? — Te cigarete so zelo lahke; pokadim jih pet ali šest na dan — Jaz pa sem nehal (smettere d') kaditi

Kakšna je razlika med „dinamom“ in „dinamitom“

Telefoniranje je za Turčijo razmeroma mlada pridobitev, kajti prve telefonske proge so uredili tam šele po padcu sultana Abdula Hamida, to je po l. 1909. Še danes ima dežela le malo telefonskih prog in zato je vlada izdelala načrt, ki predvideva ureditev obsežnega omrežja.

V zvezi s tem načrtom piše neki carigradski list, da je bil baš sultan Abdul Hamid s svojim odporom do vsega, kar je

bilo v zvezi z elektriko, najbolj kriv, da prihaja Turčija v tem pogledu šele danes do pravega razmaha. Kar se tiče telefona samega, pa navaja list zgodbo nekakega ameriškega inženjerja, ki je prišel v Carigrad nalašč zato, da bi sultana navdušil za gradnjo telefonskih prog in mu je tudi uspelo, da mu je stari, nezaupni vladar dovolil avdienco. Pred sultanom je Američan z najlepšimi besedami, ki jih je zmogel, opisoval prednosti telefoniranja. Pri tem je skušal pojasniti osnovne pojme telefona in elektrike sploh, a je napravil majhno napako. Izrekel je med drugim besedo »dinamo«, a ta beseda se je v možganih Abdula Hamida pretopila takoj v drugo besedo, ki mu je bila bolj znana z besedo »dinamit«. Posledica tega je bila, da je takoj prekinil avdienco, odšel v Američana z nemilostno kretnjo, ga postavil pod posebno nadzorstvo in ga dal končno pregnati iz dežele. Tako se je zgodilo, da mu odtlej nihče več ni smel govoriti o telefonu...

A NEKDOTA

Pruski kralj Friderik Viljem III. je bil znan zavoljo svoje malobesednosti. Če je le mogel, se je izražal vedno le z eno samo besedo. Nekoč je bil v čeških Toplicah, kjer so mu povedali, da je med gosti tudi neki madžarski veleposelnik, ki bi se mogel po redkobesednosti pomeriti z njim.

»Spoznatil!« je zapovedal kralj. Pokazali so mu moža, ki se je sprehaljal po promenadi. Friderik Viljem ga je prijazno pozdravil, nakar se je med obehma lakoničnoma razvil sledeči pogovor:

»Kopati?«
»Piti!«
»Vojak?«
»Magnat!«
»Tako?«
»Policist?«
»Kralj!«
»Čestitai!«

VS AK DAN ENA

»Ali pes grize?«
»Da, pa ne misli tako hudo!«

z eno postavo, ne z enim zapletom dejanja, smo lahko po pravici nezaupljivi; ne zavrzimo jih takoj, marveč poskusimo še enkrat z njimi, toda če nas tudi po ponovnem branju nehaajo trezne, tedaj se nikdar več ne bavimo z njimi! Če moramo segati po romanih in povestih s podobno mero sugestivnega zanimanja, kakor si ga prinašamo v gledališče, ne smemo jemati pesniške zbirke v roko brez tiste vdane in dojemljive razpoložnosti, ki jo posvečamo koncertni glasbi, bodisi vokalni, bodisi instrumentalni. Tudi v poeziji nas more potegniti za seboj močan glasbeni val in nas zanesti iz vsakdanjega sveta razdrobljenega življenja in treznih interesov v višja področja melodičnih občutij, transparentnih podob, sproščajočih enot. Vnanja glasba rim in ritma se nam pokaže pri tem kot goli pomoček tiste notranje glasbe, v kateri je skrit pravi smisel lirčne umetnosti. Vse to pa je kajpak odvisno od čitateljeve duševne zbranosti, od njegove odločne volje, da se pri čitanju sprostí vsega ostalega življenja. Če bi hoteli izraziti to v verskih prilikah, bi rekli, da naj čitatelj skrbi, da pri čitanju vstopi vanj Sveti duh ali da vzbudi v sebi stanje milosti; toda s tem bi mogli vzbuditi nepravilni vtis, kakor da bi stanje duševne zbranosti ne zavisele od čitateljeve volje. In vendar — kaj drugega naj bi bila ta zbranost, če ne izraz močne volje, pa tudi trde in smotne vaje?

Zakaj tolike spremembe v naši Operi?

Uprava Narodnega gledališča nam je poslala naslednje izjavo:

Vsako leto v zimskih mesecih zajame bolezen veliko število ljudi s prehladom, influenco, obolenjem grla in drugimi nevarnostmi. Zaradi tega trpi v tem času tudi redni potek gledališkega sporeda. Indispozicije, ki se jih v marsikaterem poklicu lahko preboli brez težav in bole-

Kronika

IZ LJUBLJANE

• **Novi grobovi.** V Ljubljani je umrla gospa Komarjeva, mati bivšega našega sodnika g. Iva Komarja. Dobro mater bo danes, v petek, ob 15.30 spremenil iz kapele sv. Andreja na Žalah k Sv. Križu. — Iz Beograda je prispela tužna vest, da je 7. t. m. umrl poštni inspektor g. Adolf Pipan. Zapustil je vdovo in sina. — Zadet od možganske kapi je umrl na Vrhniki g. Franc Čelešnik, železniški zvančnik v pokopu. Pogreb bo danes ob 15. — Včeraj ob 14. uri so pokopali pri Sv. Križu č. s. prednico Agneto Hude. — Nadalje je včeraj popoldne legla pri Sv. Križu k večnemu počitku blaga mati ga. Angela Kordelčeva. Zapustila je dva sina, Srečko je naš znani sportni prvak. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

• **Združenje trgovcev sporoča,** da se prične pouk na strokovni nadaljevalni šoli Združenja trgovcev v ponedeljek 19. t. m.

• **Drž. tehniška srednja šola v Ljubljani** sporoča svojim učencem in učenkam, da se prične po božičnih počitnicah redni šolski pouk na vseh oddelkih in oddelkih v ponedeljek, 19. januarja, ob 8. uri.

• **Vpliv italijanske kulture med balkanskimi narodi.** Znani madžarski znanstvenik dr. Lašlavl Galdi je pod okriljem Balkanskega odbora, ki deluje v okviru Zveze za zunanje zadeve v Budimpešti, predaval o vplivu italijanske civilizacije in kulture v balkanskih deželah. Najprej se je italijanski kulturni vpliv, je predavatelj rekel med drugim, uveljavil v Dalmaciji, ki je bila v teku stoletij zmerom tesno povezana z razvojem italijanskega literarnega okusa in duha. V Albaniji se je italijanski vpliv izkazal zlasti v ljudski kulturi in na božnem slovstvu, prav tako pa je se dandanes močno viden v Grčiji in Bolgariji. Ob zaključku svojih izjav je dr. Galdi ugotovil, da je italijanska kultura naša najplodovitejša in najbogatejša področje prav med balkanskimi narodi, ki lahko od nje dobe višjo stopnjo prosvete in evropskega duha.

• **Železniški promet med Slovaško in Italijo.** Prve dni februarja se bodo začela pogajanja o ureditvi železniškega prometa med Slovaško in Italijo, ki se bo v glavnem razvil preko ozemlja neodvisne države Hrvaške. Pri tej priliki bo rešeno tudi vprašanje neposredne železniške tarife za hrvaško-slovaški promet.

META GORILNE TABLETE
(praktičen nadomestek za gorilni spirit) —
dobite zopet v drogeriji
KANČ, LJUBLJANA, ŽIDOVSKA ULICA 1.

• **Tuji delavci v Nemčiji.** Število delavcev iz inozemstva, ki so zaposleni v Nemčiji, znaša po najnovejši statistiki 2.139.553. Skoraj tri četrtine (72 odstotkov) te številke zavzemajo moški. V lestvici narodov, iz katerih so ti delavci, zavzema prvo mesto bivša Poljska z 1.000.761 delavci, nji pa sledi Italija z 271.667. Iz češkoslovaškega protektorata je 140.052 delavcev, iz Belgije 121.501, iz bivše Jugoslavije 108.791, Nizozemske 92.995, Slovaške 80.037, Francije 48.567, Madžarske 34.990, Danske 23.895 in Bolgarije 14.578. Preostanek 189.919 delavcev je iz Norveške in iz Španje.

• **Zanimive številke iz statistike smrtnih nesreč.** Statistika je prišla do zanimive ugotovitve, da število smrtnih nesreč, ki jih zaključijo mehanična prometna sredstva, v zadnjih letih občutno pada. Tako je bilo leta 1935. zabeleženih 3647 smrtnih žrtev motoriziranega prometa, leta 1940. pa samo 2571. V vsem tem razdobju je šlo največ smrtnih primerov na račun osebnih avtomobilov, a največ smrtnih primerov je to vozilo zaključilo leta 1937. (1816), najmanj pa leta 1940. (6979). Po podatkih iz leta 1940, sledi avtomobilom, kar se tiče povprečnega smrtnih nesreč, železnica (518 primerov), tovorni avtomobili (262), kolesa (240), tramvaj (199), letala (186), motorna kolesa (173) in žična vzpenjaka (3). Značilna je sorazmerno nizka številka letalskih nesreč, čeprav je v obravnavanem razdobju letalski promet v veliki meri narasel. Prav tako je razveseljivo majhno število smrtnih žrtev železnih nesreč, če upoštevamo razsežnost železniškega omrežja, pogostost vlakov in naraščajoče število potnikov.

• **Nemška drama o Kristofu Columbu.** V gledališču v Mannheimu so te dni dali prvo predstavo drame, ki poveličuje duha in podvig Kristofa Kolumba. Dramo je napisal mladi pisatelj G. H. Stargaart. Uprizoritve, v kateri sodelujejo najboljši člani gledališča, je dosegla velik uspeh.

• **Dve nesreči v prenovljeni.** Na kirurški oddelki splošne bolnišnice v Ljubljani so v sredo pripeljali 42 letnega rudarja Antona Grudnika, zaposlenega pri pokopisknih delih v Rudniku. Podrila se je zasilna baraka nad njim in ga pokopala pod seboj, pri čemer mu je nalomilo rebra in zlomilo desno nogo. — Lašlavl Bevk, 21 letnega rudarja iz Krmelja pri St. Janžu, pa je v rovu stisnil voziček in mu nalomil desno ključnico.

zenskih dopustov, imajo lahko za pevece najtežje posledice, če jih ne pričnejo čimprej smotrno zdraviti. Zaradi takih bolelosti je bilo gledališko vodstvo v zadnjem času večkrat prisiljeno izpremeniti napovedano predstavo in jo nadoknaditi z drugo ali pa jo odpovedati.

Renertorne težkoče ne zavistijo samo od bolezenskih primerov, temveč tudi od drugih okoliščin. Če zaradi obolenja enega ali več pevcev izgade trenutno kaka opera iz tekočega repertoarja, pomeni to močnejšo obremenitev tistih pevcev, ki nastopajo v drugih operah. Nekateri partije so namreč, da jih ne more peti več več večerov zaporedno in tako nastanejo radi potrebne mu odmore nove težkoče v razvoju sporeda. Tako n. pr. je izpadla trenutno zaradi ponovne obolenosti sopranistke »Madame Butterfly« iz repertoarja; zaradi bolezní ene izmed nosilcev glavnih partij pa je morala biti preložena premiera opere »Ples v operi«.

Ker te tekoči repertoar za abonente deloma močno izkram, novo nastupirane predstave na zaradi bolezenskih primerov ne morejo priti na vrsto. Gledališče ni moglo obdržati predvidenega reda v poteku abonemskih predstav.

Zaradi preurejenega izhajanja časopisov je včasih nemogoče pravočasno oblatviti spremembe sporeda, kar predstavlja za gledališko občinstvo kakor za vodstvo

u — **Pianist Anton Trost,** rektor Glasbene akademije v Ljubljani, je nedvomno naša najbolj izrazita osebnost v področju reprodutivne, solistične umetnosti ter so njegovi nastopi praznik vseh ljubiteljev klavirske igre. Na koncertu Glasbene Matice v juniju t. l. je izvajal prvič L. M. Škerjanec koncert za klavir in orkester ter delu s svojo vzorno interpretacijo in virtuoznim obvladanjem vseh številnih tehničnih težkoč pripomogel do prodornega uspeha. Prav ta uspeh je napotil Glasbeno Matico, da je za koncert L. M. Škerjanecvih simfoničnih skladb ponovno postavila v spored skladateljev »Klavijski koncert«, ki ga bo ob drugi izvedbi prav tako interpretiral pianist Anton Trost. Želja mnogoterih poslušalcev prve izvedbe bo s tem izpolnjena, saj je ponovna izvedba sodobnih, modernih skladb za njihovo razumevanje neobhodno potrebno in v vsakem rednem koncertnem obiskovalcu dobrodošlo. Poleg te skladbe bo izvajano dvoje novih del, »Tretja simfonija« v c-duru in »Dramatična uvertura«. Na ta koncert opozarjamo, ker predstavlja novum v naši koncertni praksi že s tem, da je ves večer posvečen simfoničnemu delu enega samega domačega skladatelja. Koncert bo v ponedeljek, 12. t. m. ob pol 7. uri zvečer v veliki unijski dvorani. Vstopnice dobite v Matični knjigarni po običajnih cenah. (—)

u — **Koncert Ljubljanskega komornega dua,** pianista rektorja Antona Trosta in violinista prof. Jana Šlaisa, bo drevi točno ob pol 7. uri zvečer v veliki Filharmonični dvorani. Z umetniško dovršenostjo, ki je lastna obema odličnima izvajalcema, bosta izvajala na svojem drugem večeru Beethovovo Sonato v es-duru op. 12 št. 3, Cesar Francovo Sonato v a-luru in Respighijevo Sonato v h-molu. Troje sijajnih del tovrstne literature, ki pa so med seboj po svoji gradnji in čustvovanju zelo različni, zato pa tem zanimivejši. Izvedba bo prvovrstna, zato opozarjamo vse prijatelje kormne glasbe na nocojšnji večer v veliki Filharmonični dvorani. Poudarjamo, da bo začel točno ob pol 7. uri. Konec pred 8. uro. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice. (—)

u — **Maša zadušnica za pok. gosp. inž. Müller-Petriča Ivana,** višjega svetnika drž. žel. v pok. se bo vršila v petek 9. t. m. ob 9. uri v frančiškanski cerkvi na Marijem trgu. (—)

u — **V počastitev spomina umrle ge. Ivane Troštove** je imenovan darovala Učiteljskemu odboru za socialno pomoč 100 lir. Odbor se ji toplo zahvaljuje. (—)

u — **V soboto in nedeljo si še lahko ogledate v »Veslem teatru«** noletni program, v katerem gostuje g. Ljubša Jovanovič. Na sporedu so skeči petje, ilustrirani dopitl, akrobatika itl. Predprodaja vstopnic v soboto ob 10. do pol 13. in ob 16. dalje, v nedeljo pa ob 10. ure neprekinjeno do večera. Predstava bo v soboto ob 18.30, v nedeljo tri predstave: ob 14.30, 16.30 in 18.30.

u — **Izlet S. P. D. v nedeljo 11. januarja** na Zaplano nad Vrhniko. Prijave v društveni pisarni do petka zvečer. (—)

u — **Hišni posestniki,** ki še nimajo napeljanega plina v vsa stanovanja svojih hiš, se sedaj lahko poslužijo pepe prilike, ki jo jim nudi mestna plinarina v praznino 80-letnice svojega obratovanja. Mestna plinarina bo namreč napravila v štiri »saj štirinastanovanske že dograjene hiše plinsko napeljavajo za kuhinje in kopalnice skoraj brezplačno, če se hišni gospodar pravno-veljavno zaveže, da bo 60 mesecev plačeval plinarino od vsakega stanovanja 15 lir in sicer od tistega meseca dalje, ko bo plinska instalacij narejena in če se sedanji najemniki stanovanj prijavijo za rabo plina. Pismene prijave s sopodpisanimi najemniki stanovanj naj hišni gospodarji vložijo do 15. januarja t. l.

u — **Tri nezgode.** V ljubljansko bolnišnico so pripeljali 8 letnega židvarjevega sinčka Albina Martnika iz Vnanjih gor. Obesil se je na kmečki voz pa je padel in si zlomil levo nogo. Marija Zagarjeva, 23 letna šivilja iz Ljubljane, se je pri sekkanju drv ranila v levo roko. Alojz Solar, premikar državnih železnic, pa je pri delu na šišenskem kolodvoru padel in si zlomil levo nogo.

u — **Za mestne reveže** je nakazala tvrška Šostarič, Petan & Erker z Resljeve ceste št. 20, tudi letos ob Novem letu 5000 lir; v počastitev spomina ge. Lavre Krek je podaril 100 lir g. Lavoslav Schwentnar, knjigar v Prešernovi ulici 3; v počastitev spomina svoje mame sta pa podarili 250 lir gđ. Ljudmila in Milena Eravčevi Mestno poglavarstvo izreka vsem dobrotnikom najtoplejšo zahvalo v imenu podpisanih.

INSERIRAJ V „JUTRU“!

gledališča novo nevšečnost. V prejšnjih sezonah je gledališče lahko nadomestilo naše obolele pevce z gosti iz Beograda in Zagreba, letos pa je to nemogoče.

Uprava Narodnega gledališča se nadeja, da bo našla pri p. n. abonenth in drugih gledaliških obiskovalcih razumevanje za navedene težkoče.

ZAPISKI

LEDENE ROŽE

Clovek naj bi prav v času, ko tolikanj zavzemajo pozornost velike in močne zadeve njegovega življenja, posvečal pozornost tistim drobnim rečem, ki jih po navadi niti ne opazi. Včasih imajo prav take stvari moč, da povzdigujejo in okrepe naše življenjsko čustvo bolj kakor tisti veliki in znameniti pojavi, h katerim se zatekajo naše misli v trenutkih dvoma in zbežanosti. Ondam sem se zamislil v ledene rože na oknu. Ni si mogoče misliti bolj brezpomembnega pojavnega: ne ždi se nam nič drugega nego znak hude zime, in če bi iskali v njem kaj več, tedaj bi bila to samo razmišljanja o zimi in njenih nevšečnostih. Toda ledene rože na oknih so značilnejši pojavi, kakor se zdi naši površni misli. So prav kakor tolike reči, ki jih neopaženo obhajajo naše vsakdanje življenje — ena izmed skrivnostnih narave in njenega življenja.

Nagnimo se s čistim, nezainteresirano radovednim pogledom k tem risbam, ki

Iz Tržaške pokrajine

Podelitev nagrad za najboljši pekovski kruh. V sredo popoldne je prefekt Eksc. Tamborini v prostorih Pokrajinskega sveta korporacij razdelil nagrade pekom na polročju tržaške občine, ki so se uspešno udeležili tekme za izdelavo najboljšega kruha. Prvo nagrado je prejel pekovski mojster Giuseppe Zorza, via Cavana 22 (10.000 lir lastnik tvrdke, 5000 lir pa njegovi pomočniki), drugo nagrado Karmela Sancia, Škedenj 371 (7000 lir lastnica tvrdke, 3000 lir pa njeni pomočniki), tretjo nagrado pa Remig-o Botteghe, via Caprin 6, (3000 lir lastnik tvrdke, 2000 lir pa njegovi pomočniki). Razen tega je bilo razdeljenih še 14 nagrad po 650 lir pekovskim moštom in po 400 lir njihovim pomočnikom.

Umrli so v Trstu 91 letna Marija Sitar, vdova Franco, 71 letna Marija Valerio, vdova Novak, 53 letna Justina Križman, vdova Baccelli in 70 letna Filomena Bresan, vdova Tomažin. — Na oklicih so pari trgovski zastopnik Romano Ursini in zasebnica Bjanka Majkuš, šofer Karel Gerold in zasebnica Nives Godena, mornarski poloficer Sinti Interdonato in zasebnica Diva Sluga, trgovec Matteo Minelli in zasebnica Marija Borotolin, delavec Carlo Malavan in zasebnica Ivana Jugovec, mehanik Karel Volčič in delavica Antonija Rassi ter mehanik Ugo Baldini in zasebnica Marija Pipan. — Dne 6. in 7. januarja je bilo v Trstu 16 rojstev, 25 smrtnih primerov in 9 porok.

Iz Novega mesta

Prisrčna obdaritev otrok

Novo mesto, 6. januarja.

V torek popoldne ob 11. je bila v Prosvetnem domu slovesna proslava Befane — bajne starke, ki obdaruje otroke na Tri kralje. Priridel jo je borbeni Fašo Ljubljanske pokrajine. Proslavi in obdaritvi so poleg številnih otrok in meščanstva prisostvovali tudi predstavniki vseh novomeških vojskih in civilnih oblasti s poveljniki posade polkovnikom g. Arpaio, krajnim civilnim komisarjem g. dr. Grselljem, političnim tajnikom g. Varinjem in županom g. dr. Polenskom na čelu.

V okviru proslave so orkester in umetniki »Dopolavora« oboroženih sil najprej umetniško izvajali nekoliko prav ljubkih glasbenih in igralskih točk, ki so navdušile malčke in so bili umetniki deležni burnega odobravanja. Proslavo je otvoril politični tajnik g. Varini. Nato je imel okrajni civilni komisar g. dr. Ottone Griselli daljši govor o pomenu prireditve. Sam je potem obdaroval revne otroke. Skupno je bilo v novomeškem okraju obdarovanih 1480 otrok, ki so prejeli zavoj s sladkarijami, šolskimi potrebščinami in oblačilnimi predmeti. Najrevnejši otroci so razen zavoj prejeli še bone v vrednosti 50 in 100 L za nakup življenjskih potrebščin pri novomeških trgovcih. Obdarovanci so se prisrčno zahvaljevali in je prireditev potekla v najlepši harmoniji.

n — **Živahni Trije kralji.** Odjuga, ki je nastopila prve dneve januarja, je dosegla svoj višek na praznik Treh kraljev. Že v zgodnjih urah je bilo živo srebro visoko nad ničlo in čez dan je celo doseglo na sončnih krajih kar deset stopinj. Tako je skopnel še poslednji sneg ter so bile vse ceste in poti izredno blatne. V noči od torika na sredo pa je pričela pihati dokaj močna burja, ki je ohladila ozračje in je prčel v sredo jutraj naletavati prav droben sneg. Naletaval je še ves dan. — V Novem mestu letos nismo srečali »treh kraljev«, na deželi pa prav poredko. Sicer pa je bilo življenje v mestu na praznik prav pestro. V Prosvetnem domu je bila obdaritev revnih otrok, ki je bila v zvezi z dobro uspešno predstavo »Dopolavora« Oboroženih sil in so ji poleg številnih otrok in meščanstva prisostvovali tudi predstavniki javnega življenja. V občinski posvetovalnici je bilo zborovanje marljivih novomeških in okoliških čebelarjev, pri Fabjanu pa so se ponovno zbrali novomeški kulturni delavci, da položijo temelje dolenjskemu kulturnemu tednu. Popoldne je kljub sončnemu vremenu zaradi blatnih cest ostala večina Novomeščanov v mestu in so bili javni lokali dosti dobro zasedeni.

n — **Uspeh »Pavliharjev«.** Pod okriljem Rdečega križa so na Silvestrovo in na Novega leta dan prvič gostovali v Novem mestu ljubljanski »Pavliharji«, ki so izvajali obširen spored z glasbeno-komičnimi točkami. Izvajanja so bila dokaj dobra in so nudila občinstvu dosti zabave. Odlikovala sta se posebno komika Kiki in Miško, ki lepo obetata. Mladim umetnikom želimo pri bodočih nastopih nove uspehe.

n — **Živinski sejem.** V ponedeljek popoldne je bilo na Loki v Novem mestu vsakomesečni sejem za goveda in prašiče. Spet je prišlo veliko število kupcev, medtem ko je bilo mnogo manj prodajalcev. Največ je bilo pripeljanih 694 repov. Prav kmalu so bili vsi do zadnjega prodani in so dosegli

jih je napravila zima na šipah naših oken. Mar ni presenetljivo da »mrta« snov ustvarja oblike, ki imajo estetski učinek? Čemu so te »rože« iz ledu? Čemu se tu povzpenja mrak in nečemu, kar nima nobene smotnosti in koristnosti, ki dekorativnim potezam, ki prehajajo včas v fantastične kombinacije?

Naj nam naravoslovci ne govorijo samo o načinu kako nastanejo te ledene risbe, o kristalizaciji vode, o oblikah kristalov in snežink! Vse to je res, a nikdar ne bo pojasnjeno, čemu nastajajo v tem svetu gole snovi oblike, ki učinkujejo na opazujočega duha kot delec neke lepote nečesa nadstvarnega in skrivnostnega, kar snuje ... dolžuje tudi v svetu fizikalnih pojavov?

Od tega na videz brezpomembnega pojavnega se nam dviga misel k večjim, lepšim in trajnejšim oblikam materije in k smislu njenih oblik. Čutimo, da v svetu slepih sil in obklučujnih snovi sami s svojo mislijo in da obstoje vsepomno neke pramislí, neke čudovite osnove, iz katerih prihajajo neskončne oblike snovi. In zavest o obstoju tega večno skrivnostnega izvora oblik se spreminja naš pogled na življenje in se dviga vrednost naše misli in našega čustva v mrzlem, na nas nezainteresirano vsoljstvu. Celo ledene rože na oknih so lahko kajpot k nečemu višjemu in lepšemu kakor je naša tarna resničnost ...

Mile Budaka »Ognjstrel«, čigar slovenski prevod je napovedala Ljudska knjigarna,

Cenik za zelenjavo in sadje št. 8

veljaven od 6. januarja 1942-XX

Ljubljana, 8. januarja.

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino določa na podlagi svoje naredbe št. 17 z dne 9. maja 1941-XIX naslednje cene v prodaji pri proizvajalcu ter pri trgovcu na debelo in drobno. Cene, ki so maksimalne, določajo v kategorični obliki mejo, za katero se morajo cene dejansko gibati pri kmetu oziroma pri trgovcih. Iz tega sledi, da je pač mogoče prodajati nižje, nikakor pa ne višje kakor po odreditvi ceni.

Cene, določene za kg (prva številka značilne cene na debelo, naslednja cene v drobni prodaji):

Cesen 8.10, 9.10; korenje (rdeči korenček) 2.80, 3.20; karfijska 2.85, 3.45; čebula 2.20, 2.80; solata (endivija, zobčasta in navadna) 3, 3.50; radič 6.80, 7.40; zelena 2.85, 3.25; špinata 4.30, 4.80; pomaranče I. skupine (Moro-Tarocco) 1. vrste (2. vrste) 6.05 (5.30), 7.05 (6.15); pomaranče II. skupine (Sanguino-Sanguinella) 1. vrste (2. vrste) 5.20 (4.70), 6.10 (5.50); pomaranče III. skupine (Biondo) 1. vrsta (2. vrsta) 4.80 (4.45), 5.70 (5.15); fige suhe v košaricah 9.10, 10.50; limone za komad II. vrste 0.45, 0.50; jabolka I. vrste 5.95, 6.85; jabolka II. vrste 5.35, 6.15; mandarine I. vrste 4.85, 5.65; mandarine

II. vrste 4.45, 5.10; maroni I. vrste 6.20, 7.75; orehi Sorrento 13.45, 15.45; orehi italijanski navadni 11.50, 12.20; krompir domač pri kmetu 1, 1.30; krompir za seme »Bintje« 1.50; krompir za seme ostalih vrst 1.30.

1. Jabolka I. vrste so: Parmene, renetke, mošanjčki, champagne, Grafensteiner, Deliziose, Morgenduft, Jonatan, Wagner, Star, Imperatore, Abbondanza, Sergeant, Annurche. 2. Pri označbi cen je pristaviti tudi vrsto blaga po kakovosti. Trgovci na debelo morajo izročiti kupcem račun z označbo blaga, vrste in enotne cene ter morajo tudi kupci zahtevati tak račun. 3. Cenik mora biti izvešen v prodajnih prostorih na dobro vidnem mestu in velja — izvešeni domači krompir — le za uvoženo blago. Razume se brez tare. 4. Za domačo zelenjavo in sadje v Ljubljani in v trgovini na drobno na veljajo najvišje cene tedenskega mestnega tržnega cenika. 5. Okrajna načelstva lahko določijo še nižje cene od zgoraj navedenih, vsako zvišanje pa mora biti predhodno odobreno od Visokega komisarja 6. Kršitelji tega cenika se kaznujejo po uredbi o cenah z dne 12. marca 1941 M. št. 358.

Ljubljana, dne 6. januarja 1942-XX.

Visoki Komisar:

Emilio Grazioli

najvišje doslej zabeležene cene. 10 tednov stari prašiči so stali 450 lir, do 35 kg težki 1.200 L, do 50 kg težki pa celo do 2.000 L. Goveja živina je dosegla le malenkost višje cene kakor na obveznih dognih živine, čeravno je bilo na prodaj mnogo prav lepih plemenjakov. Sklenjeno je bilo le manjše število kupčij in je marsikateri kmet gnil spet domov svojega volička. Skupno je bilo prigranih 329 glav goveje živine. — Istočasno je bil živilski trg, ki je bil nekoliko bolj založen kakor poslednji trg. Prevladuje še vedno zelenjava, primanjkuje mlečnih izdelkov, cene so ostale neizpremenjene. — Na Glavnem trgu so bile postavljene tri stojnice manufakturstov, ena stojnica galanteristov in dve stojnici lončarjev. Tudi ob prodaji na oblačilne nakaznice je bila kupčija prav živahna in so bili prodajalci zadovoljni.

n — **Adamčev orkester gostuje.** Gostovanje Adamčevega orkestra je moralo biti zaradi gostovanja »Vesela teatra« preloženo ob 9. na 19. januar. Za gostovanje je v Novem mestu prav živahno zanimanje.

Iz Hrvatske

Hrvatski delavci v Monakovem so svečano praznovali božične praznike. V Monakovem in v okolici jih je zaposleno precejšnje število. Na božični dan so se zbrali v cerkvi sv. Uršule, kamor je prišel k maši tudi konzul Mikulč in hrvatski študentje. Mašo je opravil župnik Damjan Robin. Pel je zbor hrvatskih delavcev. Nato so se delavci odpravili na konzulat, kjer so sporočili čestitke za domovino. Zbrali so 500 mark za siromake v Bosni, Liki in Dalmaciji.

Sestanek delavskih predstavnikov. Protekli petek je bil v Delavsko zbornico v Zagrebu sklican zbor vseh hrvatskih delavskih poveljnikov. Prisotni so bili tudi nekateri ministri, zagrebški župan ter načelnik propagandnega urada. Predstavniki so poročali o dosedanjem delu v hrvatskih delavskih ustanovah, nakar so razpravljali o delavskem sodelovanju pri »Pomoči«.

O dosedanjem uspehu »Pomoči« v Zagrebu. »Če po radiu govorijo župan Werner, ki je izvajal: Nezasposeljeni ni, so pa siromaki, ki jim je treba pomagati. Sedanji uspeh »Pomoči« je zadovoljiv. V decembru je bilo v Zagrebu zbranih nad 2 in pol milijona kun. Od tega je bilo potrošenih za Zagreb 700 tisoč kun, za begunce iz Gradačca 500.000, za Bosansko Krupo 300.000, za Bosanski Petrovac 50.000, za Sanski most 100.000, za prizadete iz občine Pakrac 100.000, za sirtiščino v Odrli 10.000 in za Džijo dom v Suhem polju 5000 kun. Razdeljenih je bilo torej 1.765.000 kun, za nadaljnje potrebe v letošnji zimi pa ostane še 992.000 kun. Zagrebški župan je rekel, da bo vsak mesec javno pošljal obračune. Ko bo zaključena zimska akcija, bo podal celotni pregled, kako so se Zagrebčani izkazali v letošnji zimi.

Prvorojenka. Zagrebški listi beležijo, da se je v letošnji Silvestrovi noči v Zagrebu kot prvo rodilo dekletce in sicer v porodnišnici ob 0.05. Deklica je zdrava, njena mati je Slavica Šahova.

Zaradi prekrščenja policijske ure mora zagrebška policija še vedno strogo nastopati. Kakor je bilo pričakovati, so se zlasti v Silvestrovi noči znašli na ulici nekateri razigrani zapoznelci, ki pa so jih prijeli policijske patrle. Zbudili so se s hudim mačkom. Vsega skupaj je policija po polnoči prišla 163 oseb, ki so morale prespati na policiji. Po 10 urah prenočevanja jim je

izide tudi v nemški izdaji v prevodu dr. J. Raucha, Rabadanovo dramatičac tega romana nameravajo vprijeti nekateri nemški odri.

Prof. Luigi Salvini, avtor knjige »Liriche slovene moderne«, živi že nekaj časa v Zagrebu, kjer pripravlja obsežno antologijo sodobne hrvaške proze, ki bo izšla v doglednem času. Prav tako zbira gradivo za zbornik »Croatia«, ki izide v znanj zbirki »Il Mondo d'oggi«.

Skladatelj Franz Lehár je nedavno v sodnem kraju Komaronu, kamor je odšel z Dunaja, praznoval svojo 72letnico. Lehár je pred dvema letoma objavil željo, da bi praznoval svojo 70letnico z opereto, ki naj bi bila njegova poslednja in ki bi ohranila tudi po njegovi smrti vever spomin na njegovo osebo in delo. S tem v zvezi je tudi predelal »Veselo vdovco«. Ki je sedaj v novi obliki na repertoarju neinskih gledališč. Za novo opereto je zaprosil razne znane libretiste, da bi mu izdelali besedilo. Prejel je več kakor deset osnutkov, vendar ga ni noben zadovoljil in je za sedaj opustil načrt s svojo »poslednjo opereto«. Zato pa je v zadnjem času predelal v opero svojo opereto »Ciganska ljubezen« in jo izročil budimpeštanskemu gledališču, kjer bo v kratkem premiera.

Obnovite naročnino!

bilo sporočeno, da morajo plačati po 1000 do 1500 kun globe.

Delavske predstave prirajo zdaj tudi v zagrebškem velikem gledališču. Pretekli petek zvečer je bila delavska predstava Leharjeve opere »Dežela smehljaja«.

Nov ravnatelj poročevalskega urada »Croatie«. Praporčak Poglavnikovskega telesnega polka Josip Mrmič je bil pred nekaj dnevi s Poglavnikovovo odredbo postavljen za ravnatelja (nadstojnika) hrvaškega poročevalskega urada »Croatie«.

Velika sodna dvorana bo urejena v sodni palači v Sarajevu. V njej bo prostora za 600 oseb. Ministrstvo za pravosodje je za izgradnjo dvorane določilo 2 milijona kun.

O cenah živine na sejnih poročajo zagrebški listi, da so uradno dopuščene naslednje cene: za klavne svinje ne glede na pasmo do 160 kg težke po 34 kun, od 70 do 100 kg težke po 31 kun kg. Pitani volji se smejo najdražje prodajati po 20 kun kg žive teže, bosanski volji so po 16 kun biki po 19, krave po 18, klobasariče po 12 kun. Drobniča se sme prodajati po 18 do 25 kun itd. Za manj kvaliteto živino so določene nižje cene.

Iz Srbije

50.000 knjig za srbske ujetnike. Da bi se ureile knjižnice v taboriščih srbskih ujetnikov v Nemčiji, je srbski Rdeči križ priredil posebno knjižno zbirko, ki je zelo lepo uspeša. Doslej je bilo zbranih 52.327 knjig, ki bodo te dni poslani v Nemčijo. Razen tega je nabavil srbski Rdeči križ 50.000 učenikov nemščine za srbske ujetnike.

Vlaki so v Srbiji v zadnjih časih zelo prenapolnjeni. Posebno pa velja to še za železniške proge zlasti proti Nišu, Požarevcu, Smederevu

SPORT

Štirje novi atleti pri Hermesu

Oficielna ugotovitev iz lahkoatletičke sekcije ŽSK Hermes

Precej dolgo je že tega, kar smo tudi mi na tem mestu zabeležili, da so se v naših atletskih vrstah zdale nekatere selitve in smo v zvezi s tem objavili tudi imena nekaterih atletov, ki da so prestopili iz SK Planine v ŽSK Hermes. Ker so bili takrat v kombinaciji razni atleti, ki pa potem le niso prestopili oziroma niso bili prevzeti od klubov, ki so jih imeli na ponudbo, je treba zaradi jasnosti ugotoviti posebej.

da so postali člani ŽSK Hermes do danes: Lado Klen, Marjan Skušek, Janko Lužnik in Jože Smolej, ki so lani nastopali v vrstah SK Planine.

Kien je, kakor znano, trenutno najboljši slovenski dolgočrta, ki je startal prvotno za ASK Primorje. Lužnik je desetobojec, sicer pa specialist za met diska in krogla, ki je lani pristopil v SK Planino iz SK Marathona. Skušek, ki je naš najboljši tekač preko zaprek, je bil prvotno član Hermes, pozneje Primorja, kjer je tudi dosegel svoje največje uspehe, nato Planine in sedaj slednjič zopet Hermes. Smolej je dosedaj nastopal samo za Planino in je že več let najboljši skakalec v treskoku z znakom 13.56 m.

Nekaj drobiža

Ledu ni bilo niti v Zagrebu

Hrvatski hokejisti so se v teh dnevih pripravljali na svoje prvo prvenstveno tekmo, v katerem bi bili sodelovali trije zagrebški klubi (ZKD, HSK Zagreb ali prejšnji Marathoni in Haški) ter še Velebit iz Karlovca in zadnji hrvatski prvak VŠD iz Varaždina. Vse je šlo lepo in gladko, toda, kakor se je že tolikokrat zgodilo pri naših prireditvah na ledu, je tudi to pot tih pred otvoritvijo prvenstva pritisnil jug in prireditelji so morali spored odgoditi na hladnejše dneve. Letos takšna odgoditev ne bo imela večjih posledic, ker je terminov dovolj na razpolago in navsezadnje hrvatskih hokejistov ne čakajo na tolikih krajih z nastopi, da bi ne mogli kadar koli v naslednjih tednih odigrati teh nekaj domačih tekem za točke.

V ostalem pa jim moramo priznati, da so razmeroma še dovolj pohiteli z nastopi na prostem in v onih mirnih dnevih odigrali vsaj dve prijateljski tekmi, tako da je bila publika vsaj lahko poklicala v spomin nekdanje živahne dni na drsališču ZKD. Tinkam sta se namreč na prvi dan letošnjega leta v otvoritveni igri sestali moštvi ZKD in HSK Zagreb, ki je ostala po precej skromnem repertoarju z obeh strani neodločena 3:3. Isti dan so Karlovčani gostovali v Varaždinu in v prijateljski tekmi tesno premagali moštvo Varaždinskega športnega društva, ki si zaradi lani pridobljenega prvenstvenega naslova za Hrvatsko — mimo tega, da je bilo potem na državno prvenstvo precej izdatno poraženo od ljubljanske Ilirije — lasti vsaj na papirju nekoliko prednosti pred ostalimi hrvatskimi klubi.

Malo so se torej mogli razgibati hrvatski hokejisti teh nekaj tednov v mrazu in ledu, ki smo ga imeli v naših krajih, toda vsekakor so nas letos prekosili kar mimo grede...

Priprave za tekmo Nemčija - Hrvatska

Kar naenkrat, in sicer natančno dne 13. t. m., bodo prijatelji hrvatskega nogometa spet trepetali za svoje ljubljence. Ta dan bo namreč v Zagrebu revanšna meddržavna tekma med Nemčijo in Hrvatsko za ono v negaciji organizirano, ki so jo lani potli na svoji prvi poti izven nove domovine precej občutno (1:5) izgubili na Dunaju. To pot si seveda Hrvati na svojih tleh obetajo vse drugačne rezultate in zato hočejo že v naprej storiti marsikaj, da bodo ti njihovi računi res tudi držali. Na zadnji seji nogometne zveze so določili 16 igralcev, ki jih bodo zdaj odrgali od zunanjega sveta in jih postavili pod strogo nadzorstvo trenerja Gradjanskega Madžara Martina Bukovega. Za sestavo reprezentance je bilo izbranih najprej vseh 11 igralcev Gradjanskega, razen tega pa bodo prišli pod zaporu tudi Monsider Pukšec in Pavletić od Concordije ter Duh in Kacijan od Haške, čeprav je zelo verjetno, da bodo Hrvatsko zastopali v oni tekmi čisto kompletni »purgeri«. Edino sporno mesto je mesto srednjega napadalca, ki ga bo verjetno le obdržal Lešnik, ki mu kljub vsem njegovim nesigurnim stranem pripisujejo še največ sposobnosti, da bo znal pametno voditi napadalno vrsto.

Nemško reprezentanco bodo v tej tekmi tvorili v glavnem nogometaši iz Ostmarke. V ožjo izbiro je odgovorni funkcionar v državni uradu za to sportno panogo določil tele igralce: Jahna (Berliner SV), Ploca (Vienna), Sesto (Austria), Schmaus (Vienna), Purza (Wiener SC), Wagnerja (Rapid), Mocka (Austria), Hanreiterja in Urbaneka (Admira), Rieglerja (Austria), Deckerja (Vienna), Hahnemann (Admira), Conena (Stuttgarter Kickers), Walterja (FC Kaiserslautern), Pesserja (Rapid) in Dureka (FC Wien).

Bodisi kakor koli, gotovo je, da bo ta tekma v sedanjih suhih časih za velike sportne dogodke razveseljiva sprememba

tudi za nas ostale, ki jo bržkone ne bomo gledali od blizu...

Nemci so izgubili enega svojih najbolj zaslužnih sportnikov, ki je učkal 67 let starosti. To je bilviš nemški veslaški prvak in olimpijski zmagovalac Hermann Wilker, ki ga je te dni zadela kap na njegovem domu v Ludwigshafenu. Pokojni Wilker je bil s 129 zmagami najuspešnejši nemški veslač in je opetovano osvojil prvenstvo v dvojki, največji uspeh pa je dosegel z zmago v štirici brez krmarja med Anglijo na olimpijskih igrah leta 1912 v Stockholmu.

Narodno-socialistična državna zveza za telesno vzgojo je deloma že izvedla reorganizacijo nemškega športa po okrožjih, da bi se tako bolj naslonila na teritorialno organizacijo stranke. Kakor pišejo, bodo do končane vojne izvršene vse potrebne spremembe in bo teritorialno na novo urejen ves nemški sport tako, da bo združeval 42 sportnih okrožij, ki bodo razdeljena v okroglo 900 sportnih območij. To pomeni, da bo vsako sportno okrožje združevalo okrog 20 manjših sportnih območij. Sportna območja bodo podrejena posebnemu voditelju, ki ga bo potrdil državni sportni vodja in bodo prejemala sredstva in navodila od pristojnega sportnega okrožja. Po osebnosti bodo ta območja razdeljena še v velika, normalna ali majhna območja. Zaradi čim bolj izenačenega tekmovalja med seboj bodo šibkejša območja združena v skupine, prav tako pa bodo tudi posamezna okrožja po potrebi tvorila posebne skupine za nastope proti drugim okrožjem.

Nemške hokejiste čaka to nedeljo precej huda preizkušnja in sicer meddržavni dvoboj s Švicarji, so letos v izredno dobri formi in so dosedaj porazili vse, kar jim je prišlo pod roko doma, pa tudi na tujih tleh so se izmotali najmanj z neodločenimi rezultati. V svesti si tega se Nemci res temeljito pripravljajo za ta nastop in bodo danes imeli še zadnji trening v Monakovem proti izbrani ekipi najboljših monakovskih igralcev. Ker bo tekma tudi v Monakovem, so njihove računi na zmago deloma utemeljeni tudi s te strani.

Joe Louis brani naslov

New York, 8. jan. V petek bo Joe Louis že dvajseti branil svoj naslov svetovnega boksarskega prvaka vseh kategorij. Njegov nasprotnik bo to pot Buddy Baer. Izkupiček prireditve v Madison Square Garden, je v celoti namenjen ameriški vojni mornarici. Od njega bo izveztili le 12 odstotkov, ki jih bo prejel Louisov nasprotnik Baer, razen stroškov za trening obeh pravakov ter za najemnino ringa.

Nemški optanti

64. seznam vsebuje poleg oseb, ki so bile objavljene v večeršnjih številih, še naslednje osebe (v oklepajih starost in rojstni kraj):

OBCINA KOSTANJEVICA
Kostanjevec: Gatsch Cecilija (80. Trst), Albert (48), Marija (48), Adalbert (10), Hermine (80), Gatsch Friderik (82), Karla roj. Haas (72).

NOVO MESTO
Novo mesto: Sonnenwid Anton (39. Ljubljana), Franciška roj. Voltschek (33. Benko vac), Ana (19), Irena (15), Vlasta (9); Start-ol por Orsich Antonija (48. Nemčija); Narblich Berta (50. Ljubljana).

OBCINA MIRNA
Mira: von Wurzbach Jožef (24. Ljubljana), Karmen roj. Simunich (19. Smarjeta), Günther (3. mes.); Wurzbach Artur (53. Mirna), Sofija roj. Schwarz (50. Nürnberg).

Devica Marija v Polju: Quaiser por. Quaiser Ernest (25), (25). Franciška roj. Cunder (29), Ernestina (2).
St. Jernej: Jordan Albert (36), Nadja roj. Vogel (35. Trebnje), Arno (8), Artenji (3).

Ribnica: Kavič Lovrenc (80. Trata), Marija roj. Edlinger (44. Linz).

Grosuplje: Laurencij Albert (39). Aneta roj. Sadar (44. Skofja Loka).

OBCINA SMARJETA: Klevevič Ulm Anton (44), Edit roj. Klimesch (38. Grac), Elizabeta (10), Anton (4).

Slivnica - Zala: Lazarini Ludovik (35. Ljubljana), Marija roj. Sternbach (38. Inmoest), Ingrid (9), Hubert (8).

Upniki navedenih oseb morajo do 10. januarja prijaviti svoje terjatve Pobožnemu uradu za dolgove in terjatve, Ljubljana, Rimski trg.

68. seznam optantov, ki so zaprosili za pre-selitev v Nemčijo vsebuje naslednjih 58 oseb:

LJUBLJANA
Knafljeva 12: Kunschitz Avgust (61. Kranj), Angela roj. Kunej (53. Nemčija).

KOČEVJE MESTO
Kočevje: Zagar Stanislav (33. Prezd), Antonija roj. Mubelj (27. Stari log), Elfrida (33); Schusterič Alojzij (60. Mahovnik), Marija roj. Obiak (65. Ljubljana); Kostner Janes (38. Amerika), bivajoč v Bukovi gor.

OBCINA KOČEVJE OKOLICA
Doiga vas: Tanke Jožef (89. Cvišarji); Leschitz Janes (41), Marija roj. Wolf (41), Alojzij (18), Herman (15), Janes (17), Florjana (11); Leschitz Janes (71), Marija roj. Rother (68. In-laus); Scheschareg Maks (70) Marija roj. Kō-nig (69. Bell kamen), Adolf (37), Ana roj. Tanke (29); Verderber por Gerbitz Pava (59. Kočevje); Loser Janes (68. Borovce); Magdalena roj. Handler (58. Polom), Irena (17), Hermine (22); Scheschareg por. Hogenbart Jožef (82).
Mala gora: Fink Rudolf (42. Bell kamen); Tereziya roj. Saurer (34. Stajsko), Rudolf (14), Franc (9), Marija (4). — Stara cesta: Stonitich por. Schobes, Marija (56. Koprivnik); Cvišarji: Lempeter Ana (1) — Kili-ja vas: Siegmund Maks (27. Salika vas).

OBCINA KOPRIVNIK
Dol. Nemška Loka: Bukowatz por. Kurze Marjareta (70. Prerigelj); Herbert por. Vogrin Frida (33. Spodnji log), Magdalena (10); Janes (6). — Slaba goriča: Brinskele por. Jellen Franciska (44. Mavrien), Berta (16). Ida (12), Erna (8), Janes (6), Artur (2). — Koprivnik: Stiene Jožef (20. Rajhenau); Hiris Janes (21), bivajoč v Kranju).

OBCINA ČRNAJNICE: Vimol: Stritzel por. Handler Alojzij (28. Sp. Skrilj), Irma (2); Ida (14).

OBCINA ČRNAJNICE - OKOLICA: Male Toplice: Wuchte por. Koronik Rozalija (38. Po-nikve).

Upniki navedenih oseb morajo do 14. januarja prijaviti svoje terjatve Pobožnemu uradu za dolgove in terjatve, Ljubljana, Rimski trg.

Mali oglasi

Službo dobi

Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Pisarniškega uradnika mladega, zmogljivega knji-govodstva, stenografije, slo-venščine in italijanščine, se takoj sprejme. Ponudbe na ogi. odd. Jutra pod »Aglinae«. 338-1

Postrežnico za popoldanske ure isčem. Naslov v vseh posl. Jutra 372-1

Postrežnico mlajšo isčem od pol 8. do 11. ure. Plača dobrih 8. uro v vseh posl. Jutra 374-1

Pisarniška moč s perfektnim znanjem knji-govodstva, stenografije, slo-venščine in italijanščine, se takoj sprejme. Ponudbe na ogi. odd. Jutra pod »Aglinae«. 377-1

Avtopodjetnik katera razpolaga s tovarnim avtomobilom, dobi stalno zaposlitev. Ponudbe na podružnico Jutra v Novem mestu pod »Prevoz pesake«. 391-1

Sluškinjo samostojno, zmogljivo vseh gospodinskih del, sprejemam takoj. Naslov v vseh po-slovalnicah Jutra. 383-1

Postrežnico za ves dan isčem. Naslov v vseh poslavalnicah Jutra. 401-1

Službe išče Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Pošteno dekle pridno išče delo ev. tudi polnoevno zaposlitev. Po-nudbe na ogi. odd. Jutra pod »Cistae«. 371-2

Mlada natakariča želi službe kjer koli. Po-nudbe na ogi. odd. Jutra pod »Aglina, prijazna«. 385-2

Uradnica išče primerne zaposlitve, z znanjem perfektno italijan-ski, nemški in hrvatski. Po-nudbe na ogi. odd. Jutra pod »339e«. 406-2

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Drsalke nove znamke »Gloria« 29-32 prodam. Rožna dolina, cesta 11-49. 378-6

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Prodajalca Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Posest

Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Od izseljencev kupim parcele ali hišo v mestu, imam gotovino. Ponudbe na ogi. odd. Jutra pod »Natančne podat-ke«. 368-20

Stanovanja

Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

2-sobno stanovanje s kopalnico in ostalimi pri-ukinami, v ali blizu ste-dišč mesta, isčem za tako- al. pozneje. Ponudbe na ogi. odd. Jutra pod turo »Dobno stanovanje«. 209-21a

Enosob. stanovanje ali prazno sobo isče za-konki par brez otrok, za-takoj ali pa od 15. jan. Naslov v vseh poslavalni-ah Jutra. 394-21a

Sobo odda Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Opremljeno sobo zračno, s posebnim vho-dom, oddam dvema stalni-ma gospodoma v sredini mesta. Naslov v vseh po-slovalnicah Jutra. 369-23

Sostanovalko isčem k akademiki. Na razpolago kopalnica, Stross-mayerjeva 4-1, desno, na-sproti poljanske cimanje. 384-23

Sobe išče Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Opremljeno sobo s posebnim vhom, v ste-dini mesta isčem za 15. jan. Ponudbe na ogi. odd. Jutra pod »Strogo ločen vhod«. 208-23a

Opremljeno sobo s posebnim vhom, v ste-dini mesta isčem za 15. jan. Ponudbe na ogi. odd. Jutra pod »Zimae«. 382-23a

Opremljeno sobo s posebnim vhom, v ste-dini mesta isčem za 15. jan. Ponudbe na ogi. odd. Jutra pod »Komfortnae«. 348-23a

Sobo s posebnim vhom, isče gospodična. Ponudbe na ogi. odd. Jutra pod »Ra-bim takeje«. 379-23a

Opremljeno sobo s posebnim vhom, upo-rabo kopalnice, okoli Po-ljanske ceste, isčem. Ponu-bde na ogi. odd. Jutra pod »Uradnike«. 404-23a

Glasbila Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Klavr kratke (Stutzfugel) dobro ohranjen in nekaj pohištva ugodno prodam. Cesta 29. oktobra 21a-11. 370-26

Klavirsko harmoniko malo rabljeno 36 do 80 basov kupim. Ponudbe na ogi. odd. Jutra pod »Ku-pece«. 375-26

Pianino dobro ohranjen kupim. Po-nudbe na ogi. odd. Jutra pod »Pianinoe«. 376-26

Živali Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-

Zatekel se je velik črno-bel pes. Nabaja se pri: Avgust Pečnik, Sto-žice 47 pri Ljubljani. 395-27

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

INSERIRAJ V »JUTRU«

Informacije

Neseda I. - 60. taksa - 60, za dajanje naslova ali za turo I. 3.-